

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.10.6.
COM(2010) 546 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése:
Innovatív Unió**

SEC(2010) 1161

Összefoglaló

Szigorú költségvetési korlátozások, nagymértékű demográfiai változások és élesedő globális verseny idején Európa versenyképessége, munkahelyteremtő képessége – több millió új munkahely szükséges a válságban elveszettek pótlására –, és általában a jövőbeli életszínvonalunk attól függ, hogy képesek vagyunk-e a termékek, szolgáltatások, valamint a gazdasági és társadalmi folyamatok és modellek innovációjára. Ezért lett az innováció az Európa 2020 stratégia meghatározó eleme. Az innováció továbbá a legjobb eszköz arra, hogy sikeresen megbirkózzunk a társadalom egészét érintő, nap mint nap egyre sürgetőbbé váló problémákkal, mint például az éghajlatváltozás hatásaival, az energiaforrások és más erőforrások fogyatkozásával, az egészséget és öregedést érintő problémákkal.

Európa nincs híján a lehetőségeknek és képességeknek. Vannak a világ élvonalába tartozó kutatóink, vállalkozóink és vállalataink, és speciális erősséget jelentenek az európai értékek, hagyományok, a kreativitás és a sokféleség. Nagy léptekkel haladunk abba az irányba, hogy megteremtjük a világ legnagyobb belső piacát. Az európai vállalkozások és a civil társadalom képviselői világszerte aktívak a feltörekvő és fejlődő gazdaságokban. A világot megváltoztató számos innováció Európából ered. De ennél még sokkal többet tudunk tenni – és tennünk is kell. Egy gyorsan változó globális gazdaságban az erősségeinkre kell építenünk, és határozottan le kell küzdenünk a gyengeségeinket, például:

- Nem fektetünk be eleget a tudásalapunkba. Más országokban, mint például az USA-ban és Japánban, számottevően többet fordítanak erre a területre, Kína pedig rohamosan zárkózik föl.
- Nem megfelelőek a keretfeltételek, például nehezen szerezhető finanszírozás, a szellemi tulajdon-jogok költségesek – ez lassítja a szabványosítást –, és a közbeszerzést nem használjuk ki elég eredményesen erre a célra. Ez komoly hátrányt jelent napjainkban, amikor a vállalatok a befektetéseket és a kutatásokat tetszés szerint a világ bármely tájára elvihetik.
- Túl nagy a széttöredezettség és sok a költséges párhuzamos tevékenység. Az erőforrásainkat hatékonyabban kell felhasználni, és el kell érniük a kritikus tömeget.

Az EU és a tagállamok előtt álló legnagyobb kihívás talán az, hogy az innovációt illetően fokozottabban stratégiai jellegű szemléletet tegyünk magukévá. Olyan szemléletet, amelyben az innováció szakpolitikákon átívelő cél, amelynek perspektívája közép- vagy hosszú távú, amelynek keretében az összes szakpolitikai eszköz, intézkedés és finanszírozás úgy van kialakítva, hogy hozzájáruljon az innovációhoz, amelynek köszönhetően az uniós és a nemzeti/regionális szakpolitikák szigorúan össze vannak hangolva és kölcsönösen erősítik egymást, és végül, de nem utolsósorban, amely alapján a legfelsőbb politikai szint stratégiai menetrendet határoz meg, folyamatosan követi annak megvalósulását és kezeli a késedelmeket.

Az Innovatív Unió bátor, integrált és stratégiai szemléletet követel, az erősségeink új és produktív módon történő kihasználásával és felhasználásával – ezáltal megőrizve azokat a gazdasági alapokat, amelyek az elöregedő népesség mellett is biztosítják az életminőségünket és társadalmi modellünket. Az eddigi gyakorlat folytatása egyenlő azzal, hogy fokozatosan elveszítjük versenyelőnyeinket és elfogadjuk Európa tartós hanyatlását.

Az Innovatív Unió megvalósulásához konkrétan a következők kellene:

1. **A szigorú pénzügyi korlátozások ellenére az EU-nak és a tagállamoknak továbbra is be kell ruházniuk az oktatásba, a kutatás-fejlesztésbe, az innovációba, valamint az információs és kommunikációs technológiákba. Az ilyen beruházásokat nem csupán védeni kell a költségvetés-csökkentéstől, hanem inkább növelni kell, ahol csak lehet.**
2. **Ez elengedhetetlenül együtt jár olyan reformokkal, melyek célja, hogy jobban érvényesüljön a „pénzért értéket” elv, és hogy leküzdjük a széttöredezettségből adódó problémákat. Az uniós és a tagállami kutatási és innovációs rendszereket jobban össze kell kapcsolni egymással és javítani kell működésüket.**
3. **Oktatási rendszereinket minden szinten modernizálni kell. A kiválóságnak egyre inkább vezérelvvé kell válnia. Több világszínvonalú egyetemre van szükségünk, növelni kell a szakmai képzettség színvonalát és külföldről is ide kell vonzani a leghatékosabb embereket.**
4. **A kutatóknak és újítóknak képesnek kell lenniük, hogy uniós viszonylatban is ugyanúgy tudjanak dolgozni és együttműködni, mint az ország határain belül. Az Európai Kutatási Térséget négy éven belül ki kell alakítani – ez teremti meg a tudás valóban szabad áramlásának kereteit.**
5. **Az uniós programok igénybevehetőségét egyszerűsíteni kell, és javítani kell a magánszektor befektetési tőkét megmozgató hatásukat, az Európai Beruházási Bank támogatásával. Az Európai Kutatási Tanács szerepét meg kell erősíteni. Fokozni kell a keretprogram hozzájárulását a gyorsan növekvő kis- és középvállalkozások gondoskodó támogatásához. Az Európai Regionális Fejlesztési Alapot teljes mértékben ki kell használni arra, hogy szerte Európában intelligens regionális szakosodási stratégiák alapján kutatási és innovációs kapacitásokat hozzunk létre.**
6. **A kutatásoknak több innovációt kell eredményezniük. A tudományos és az üzleti világ közötti együttműködést javítani kell, el kell távolítani az akadályokat, és ösztönzőket kell bevezetni.**
7. **El kell távolítani azokat az akadályokat is, amelyek miatt a vállalkozók nehezen tudják az ötleteket piaci termékekre vagy szolgáltatásokra váltani, például a következők révén: jobb finanszírozási lehetőségek, különösen a kis- és középvállalkozások számára, elfogadható díjú szellemi tulajdon-jogok, körültekintőbb és ambiciózusabb szabályozás és célkitűzések, átjárhatóságot elősegítő szabványok alkotásának meggyorsítása, és a hatalmas közbeszerzési költségvetések stratégiai használata. Azonnali lépésként még az év vége előtt megállapodásra kell jutni az uniós szabadalomról.**
8. **Európai innovációs partnerségeket kell indítani a társadalom egészét érintő főbb problémák kezelésére alkalmas innovációk kutatásának, fejlesztésének és piaci bevezetésének felgyorsítására, össze kell fogni a szakértelmet és az erőforrásokat, és lényegesen fokozni kell az uniós ipar versenyképességét; az első ilyen partnerség az egészséges idősor területét célozná meg.**
9. **Jobban ki kell aknázni a tervezés és a kreativitás terén meglévő erősségeinket. A szociális innováció terén a legelsőnek kell lennünk. Jobban meg kell ismerni a**

közsféra innovációval kapcsolatos helyzetét, láthatóvá kell tenni a sikeres kezdeményezéseket és össze kell hasonlítani az elért eredményeket.

- 10. Javítani kell a nemzetközi partnereinkkel való együttműködést. Ez azt jelenti, hogy hozzáférhetővé kell tenni kutatás-fejlesztési programjainkat, ugyanakkor hasonló feltételeket várunk el az EU-n kívül is. Ez azt is jelenti, hogy uniós szinten közösen és határozottan kell fellépnünk, ha ez szükséges ahhoz, hogy megvédjük érdekeinket.**

Dióhéjban ez a lényege az Innovatív Uniónak. A hozadék jelentős lesz: ha elérnénk a kitűzött célt, hogy az EU 2020-ra a GDP-je 3 %-át költse kutatás-fejlesztésre, akkor ez a legutóbbi becslések szerint 2025-re 3,7 millió munkahelyet teremtene, és az éves GDP-t közel 800 milliárd euróval növelné¹. A megvalósításhoz teljes és folyamatos támogatás szükséges az Európai Tanács és az Európai Parlament, a tagállamok kormányai, az üzleti világ, a közsféra, a kutatók és a polgárok részéről.

Az Innovatív Unió jövőképet, menetrendet, egyértelmű feladatmegosztást és megbízható monitoringrendszert jelent. Az Európai Bizottság mindent meg fog tenni azért, hogy az Innovatív Unió valósággá váljon.

---

¹ P. Zagamé (2010): *The cost of a non-innovative Europe (Ha Európa nem lép az innováció útjára).*

TARTALOMJEGYZÉK

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió SEC(2010) 1161	1
1. Bevezetés.....	6
2. A tudásalap erősítése és a széttöredezetttség csökkentése	9
2.1. A kiválóságra alapuló oktatás és a kompetenciák fejlesztésének támogatása	9
2.2. Az Európai Kutatási Térség létrehozása	11
2.3. Az EU finanszírozási eszközeinek koncentrációja az Innovatív Unió prioritásaira....	12
2.4. Az innováció kezelésének uniós modelljét képező Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) támogatása.....	14
3. A jó ötlettől a piaci termékig vagy szolgáltatásig	14
3.1. Az innovatív vállalatok finanszírozáshoz jutásának megkönnyítése	14
3.2. Egységes innovációs piac megteremtése	17
3.3. A nyitottság elősegítése és Európa kreatív potenciáljának kihasználása	19
4. A lehető legnagyobb társadalmi és területi kohézió megvalósítása.....	22
4.1. Az innováció előnyeinek szétterítése az Unió egészében	22
4.2. Nagyobb társadalmi haszon	23
5. Összehangolt erőfeszítés a jobb eredmények érdekében: Európai innovációs partnerségek	25
6. Politikai intézkedéseink hatásának fokozása kifelé irányuló összefogással	30
7. Tegyük a sikerért!	31
7.1. A kutatási és innovációs rendszerek reformja.....	32
7.2. A haladás mérése.....	32
7.3. Általános kötelezettségvállalás az Innovatív Unió megvalósításáért.....	34
I. MELLÉKLET ..... Értékelési eszköz: A jól működő nemzeti és regionális szintű kutatási és innovációs rendszerek jellemzői	36
II. MELLÉKLET.....	41
III. MELLÉKLET	46

1. BEVEZETÉS

Az államháztartások helyreállítása a költségvetési hiányok korlátozását teszi szükségessé, a munkaerő pedig csökkenőben van térségünkben, így felmerül a kérdés: min fog alapulni Európa jövőbeni versenyképessége? Hogyan fogjuk újraindítani a növekedést és hogyan fogunk munkahelyeket teremteni? Hogyan fogjuk elérni, hogy az európai gazdaság ismét visszatérjen a rendes kerékvágásba?

Hogyan fogunk megbirkózni a társadalom egészét érintő egyre nagyobb problémákkal, mint például az éghajlatváltozás, az energiaellátási bizonytalanságok, a fogyatkozó erőforrások, és a demográfiai változások hatásaival? Hogyan fogjuk javítani az egészségünket és biztonságunkat, és hogyan biztosítjuk hosszú távon is a vizet és a jó minőségű, megfizethető élelmiszert?

Az egyetlen lehetőség az innováció, amely a tagállamok által az Európai Tanács 2010. júniusi ülésen elfogadott Európa 2020 stratégia² egyik központi eleme, és támogatja a stratégia célját, az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést. Az Innovatív Unió az Európa 2020 stratégia keretében meghirdetett hét kiemelt kezdeményezés egyike. Célja a kutatás és innováció finanszírozási lehetőségeinek és feltételeinek javítása, hogy az innovatív ötletekből a növekedést és a foglalkoztatást segítő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre.

Az Innovatív Unió kezdeményezés kidolgozása az Iparpolitika a globalizáció korában nevű másik kiemelt kezdeményezéssel együtt történt; ez utóbbi célja, hogy erős, versenyképes és diverzifikált ipari bázist biztosítson, külön hangsúlyt fektetve a kis- és középvállalkozásokra. Kiegészít más kiemelt kezdeményezéseket is, mint például az Európai digitális menetrend, a Mozgásban az ifjúság és az Új készségek és munkahelyek menetrendje nevű kezdeményezéseket. Az Innovatív Unió kezdeményezéssel együtt ezek is javítani fogják az innováció feltételeit, például a nagysebességű internet és alkalmazásai elterjesztésének felgyorsításával, az erős ipari háttér megteremtésével, és a kiválóságon alapuló oktatási rendszerek, modern munkaerőpiacok és a majdani európai munkaerő számára elengedhetetlen, megfelelő spektrumú képzettség támogatásával. Más fontosabb szakpolitikai lépések – például az egységes piacról szóló, annak új lendületet adó jogszabály, a versenypolitika eredményessé tétele és a harmadik országokban való piacra jutás megkönnyítését célzó új kereskedelmi stratégia – kiegészítik és erősítik majd az Innovatív Unió kezdeményezést.

Ez a közlemény azokkal a kihívásokkal és lehetőségekkel foglalkozik, amelyekkel Európa azokon a kulcsfontosságú területeken szembesül, ahol sürgősen és folyamatosan cselekedni szükséges. Áttekinthetően összefoglalja az Innovatív Unió megteremtéséhez szükséges legfontosabb uniós, tagállami és regionális kezdeményezéseket³.

Európa kedvező helyzetből indul. Ma már számos tagállam világelső a gyártás, a kreativitás, a tervezés, a repüléstechnika, a távközlés, az energetika és a környezetvédelmi technológiák terén. Egyes európai régiók az innováció nemzetközi éllovasainak számítanak. A tagállamok gazdaságait a világ legdinamikusabb közszolgálati, és régi hagyományokkal bíró társadalmi innováció támogatja.

---

² COM(2010) 2020.

³ Az Innovatív Unió keretében javasolt kezdeményezéseket a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban (SEC(2010) 1160) ismertetett elemzések támasztják alá.

De ennél még sokkal többet tudunk tenni – és tennünk is kell. Nem fektetünk be eleget a tudásalapba; kutatás-fejlesztésre évente a GDP 0,8 %-ával kevesebbet költünk, mint az USA, és 1,5 %-ával kevesebbet, mint Japán, ráadásul nagy hiányosságok vannak az üzleti alapú kutatás-fejlesztésben és a kockázati tőke bevonásában⁴, az oktatási rendszerünk pedig reformra szorul. A magánszektor a kutatás-fejlesztést egyre gyakrabban kiszervezi a feltörekvő gazdaságokba, és legjobb kutatóink és újítóink ezrével költöznek olyan országba, ahol kedvezőbb körülmények között dolgozhatnak. Ha elérnénk a kitűzött célt, hogy az EU 2020-ra a GDP-je 3 %-át költse kutatás-fejlesztésre, akkor ez a legutóbbi becslések szerint 2025-re 3,7 millió munkahelyet teremtené, és az éves GDP-t közel 800 milliárd euróval növelné⁵. Túl kevés innovatív európai kis- és középvállalkozás fejlődik nagyvállalattá. Noha az EU a világ legnagyobb piaca, még mindig széttagolt és nem eléggé innovációbarát. Annak ellenére, hogy a szolgáltatói ágazat a gazdaság 70 %-át teszi ki, a tudásintenzív szolgáltatások még most sem elég fejlettek.

Más országok, mint például Kína és Dél-Korea felzárkózása nagy léptekkel halad előre és utánpótlásból egyre inkább az innováció vezető szereplőivé válnak (lásd az EU–Kína összehasonlítást a II. mellékletben). Ezek az országok innovációbarát környezetet teremtő stratégiai megközelítést alkalmaznak, nem úgy, mint az EU.

Fejlődésük óriási piaci és együttműködési lehetőségeket rejt magában, ugyanakkor jelentős nyomást is jelent vállalatainkra. Mindeközben az Egyesült Államok és Japán továbbra is megelőzik az EU-t az innováció terén. Az Európai Uniónak bátran szembe kell néznie a problémákkal, és ki kell aknáznia hatalmas tudományos és innovációs potenciálját. Ehhez elengedhetetlenek a következők:

- **A kedvezőtlen keretfeltételek megváltoztatása:** A kutatásra és innovációra fordított magánbefektetések visszafogottak és az ötletekből nem lesznek piaci termékek vagy szolgáltatások, több okból: finanszírozási készség hiánya, költséges szabadalmaztatás, a piac széttagozottsága, elavult szabályozások és eljárások, lassú szabványosítás és a közbeszerzések stratégiai felhasználásának hiánya. Ezenfelül az egységes piacot gátló akadályok megnehezítik, hogy a különböző szereplők határokon átnyúlóan együttműködjenek, felhasználva és megosztva egymással a különböző forrásokból származó tudásukat, ami pedig egyre inkább elengedhetetlen feltétele a sikeres innovációnak.
- **Az erők szétforgácsolásának elkerülése:** A nemzeti és regionális kutatási és innovációs rendszerek lényegében még ma is egymással párhuzamosan működnek, és az európai dimenzió csak nyomokban jelenik meg. Ez költséges párhuzamos tevékenységekkel és átfedésekkel jár, ami elfogadhatatlan a pénzügyileg szűkös időkben. A tevékenységek összevonása és a kiválóság középpontba állítása révén, valamint egy valódi Európai Kutatási Térség létrehozásával az EU javíthatja a kutatás minőségét és képessé teheti Európát arra, hogy lényeges áttörést érjen el, és fokozza az olyan befektetések eredményességét, amelyek révén az ötletekből piaci termék vagy szolgáltatás lesz.

---

⁴ Az üzleti alapú kutatás-fejlesztés a GDP-hez viszonyítva az Unióban 66 %-kal kevesebb, mint az USA-ban, és 122 %-kal kevesebb, mint Japánban; a kockázati tőke-befektetés 64 %-kal kevesebb, mint az USA-ban; a felsőoktatásban végző népesség aránya 69 %-kal kisebb, mint az USA-ban, és 76 %-kal kisebb, mint Japánban (lásd II. melléklet).

⁵ P. Zagamé (2010): *The cost of a non-innovative Europe (Ha Európa nem lép az innováció útjára)*, http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html

A globális környezetben Európának ki kell alakítania saját, erősségeire és az európai értékekre épülő egyedi innovációs stratégiáját. Ehhez az alábbiakra van szükség:

- **Olyan innovációkra kell összpontosítani, amelyek az Európa 2020 stratégiában megnevezett, a társadalom egészét érintő legfontosabb kihívásokkal foglalkoznak,** erősítve a kulcstechnológiák terén betöltött vezető szerepünket, kiaknázva azt, amit ezek a piacok kínálnak az innovatív vállalkozásoknak, és javítva az EU versenyképességét. Az innovációnak az uniós szakpolitikák kulcstényezőjévé kell válnia, és az EU-nak ki kell használnia a közszféra jó adottságait olyan ágazatokban, mint az energia- és vízszolgáltatás, az egészségügy, a közösségi közlekedés és az oktatás, hogy új megoldásokkal tudjon jelentkezni a piacon.
- **Az innováció fogalmát széleskörűen kell értelmezni,** azaz ideértendő mind a kutatás által vezérelt innováció, mind az üzleti jellegű modellekben, tervezésben, márképítésben és szolgáltatásokban megvalósuló, a felhasználók számára többletértéket teremtő innováció, amelyhez Európának egyedülálló tehetsége van. Az európaiak kreativitása és sokoldalúsága, valamint az európai kreatív ágazatok ütőképessége hatalmas lehetőségeket rejt magában ahhoz, hogy az innováció révén újraindítsuk a növekedést és munkahelyeket teremtsünk, különösen a kis- és középvállalkozások körében.
- **Minden szereplőt és minden régiót be kell vonni az innovációs ciklusba:** azaz nem csak a nagyvállalatokat, hanem minden ágazat – ideértve a közszférát is – kis- és középvállalkozásait, a szociális szférát és magukat a polgárokat („társadalmi innováció”); nem csak a csúcstechnológiai ipar néhány területét, hanem Európa minden régióját és összes tagállamát, amelyek a saját erősségeikre összpontosíthatnak („intelligens szakosodás”), európai, tagállami és régiós szintű partnerségek keretében.

Tekintve ezenkívül, hogy a torzítatlan verseny és a jól működő, versenyen alapuló piacok kulcsfontosságúak az innováció számára, szigorúan és feltétlenül be kell tartatni a piachoz való hozzáférést és az új belépőknek piacrajutási lehetőségeket biztosító versenyszabályokat.

Az Európai Parlamenttel együtt az Európai Tanács is figyelemmel fogja kísélni az Európa 2020 stratégia tematikus területein elért eredményeket. Az első ilyen értékelés tárgya a kutatás és innováció lesz, 2010 decemberében. Az Innovatív Unió csak gyökeres változtatás révén valósulhat meg. A válság utáni világban Európának el kell szakadnia az eddigi gyakorlattól és az innovációt szakpolitikákon átívelő céljává kell tennie. Ahhoz, hogy az uniós gazdaság valódi Innovatív Unióvá alakuljon át, politikai vezetés, bátor döntések és eltökélt megvalósítás szükséges.

Az Európai Uniónak vállalnia kell egy valódi Innovatív Unió 2020-ig történő kialakítását, az alábbiak révén:

- **Kollektív felelősségvállalás olyan stratégiai, felzárkóztató és vállalkozásközpontú kutatási és innovációs politika megvalósítására, amely megoldást kínál a társadalom egészét érintő legfontosabb problémákra, fokozza a versenyképességet és új munkahelyeket teremt. A Bizottság szem előtt fogja tartani ezt az innovációs stratégiát minden szakpolitikai intézkedésében és ugyanerre kéri az uniós társintézményeket is.**
- **A tudásalapba való befektetés kiemelt kezelése és védelme, a nagy költségekkel járó széttöredezettség csökkentése, és annak elérése, hogy Európában érdemes legyen innovációval foglalkozni és az ötleteket piaci terméké vagy**

szolgáltatássá alakítani. Az Európai Kutatási Térség létrehozására 2014-et kellene határidőként kitűzni.

- **Megállapodás európai innovációs partnerségek indításáról (az első ilyen az aktív és egészséges időskorral foglalkozna), hogy az erőforrások és a szaktudás egyesítésével megoldásokat találjunk a társadalom egészét érintő kihívásokra, és hogy versenyelőnyt szerezzünk a kulcsfontosságú piacokon.**

2. A TUDÁSALAP ERŐSÍTÉSE ÉS A SZÉTTÖREDEZETTSÉG CSÖKKENTÉSE

2.1. A kiválóságra alapuló oktatás és a kompetenciák fejlesztésének támogatása

Számos ország folytat kiterjedt oktatási és képzési programokat, és támogatja a kutatói és innovációs szakmai életpályákat szerte a világon. Az EU-nak gondoskodnia kell arról, hogy elegendő létszámú és magas színvonalon képzett munkaerő álljon rendelkezésére, amelynek vonzó szakmai életpályát és az ágazatok és országok közötti megfelelő mobilitást tud kínálni, ellenkező esetben ugyanis a tehetséges emberek és az innovatív befektetések más helyet keresnek maguknak⁶.

Az Innovatív Unió alfája, hogy kiváló, modern oktatási rendszer legyen az összes tagállamban. Noha Európa alapoktatási rendszere a világ számos részével összevetve megállja a helyét, néhány tagállamban még komoly problémák vannak a tudományok oktatásában. Felsőbb szinten még mindig túl kevés nő választja a tudományos területeket. Ráadásul az innováció ma már az élet majdnem minden területén szükséges: az iskolának biztosítania kell, hogy a fiatalok meg tudjanak felelni ennek a kihívásnak.

Hasonlóan sürgető a felsőoktatás reformja is. A legtöbb európai egyetem nem eléggé vonzó a világ legtehetségesebb fiataljai számára, mivel viszonylag kevesen vannak előkelő helyen a nemzetközi ranglistákon. Az európai egyetemeket meg kell szabadítani a túlszabályozástól és a kézi vezérléstől, cserébe teljes körű intézményi számonkérhetőséget kell vállalniuk. Az egyetemeknek sokoldalúbbnak kell lenniük céljaikban és szemléletmódjukban, intelligens szakosodással a különféle területeken.

Európában a kutatóknak a lakosság számához viszonyított aránya jóval kisebb, mint az USA-ban, Japánban és más országokban. Az EU-ban legalább egymillió új kutatói álláshelyre lesz szükség, ha el akarjuk érni a kutatás-fejlesztésre kitűzött 3 %-os célt. Ennél lényegesen több kutatóra lesz majd szükség, mivel a következő évtizedben sokan nyugdíjba mennek. Az EU-nak és a tagállamoknak mindent meg kell tenniük azért, hogy fel tudják kelteni a fiatalok érdeklődését a kutatói pálya iránt, megfelelő képzést biztosítsanak számukra, nemzetközileg is versenyképes szakmai lehetőségekkel tartsák őket Európában, és megnyerjék a legjobb külföldi tehetségeket is. Ebben a tekintetben a kutatási keretprogram alapján adható Marie Curie-ösztöndíjak fontos szerepet játszanak abban, hogy a kutatóknak lehetőségük van a határokon átnyúló kompetenciafejlesztésre, mobilitásra és életpályájára⁷. Általánosabban fogalmazva, többet kell tenni az innovatív készségekben tapasztalható hiányosságok

⁶ A minőségi oktatáshoz, a jól működő munkaerőpiacokhoz és a szakmai képzéshez való hozzáférést elősegítő szakpolitikákkal és intézkedésekkel a Mozgásban az ifjúság és az Új munkahelyekhez szükséges új készségek nevű kezdeményezés foglalkozik.

⁷ <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>

kezelésére, és e-készségeket fejlesztő európai programot kell megvalósítani⁸. Ez létfontosságú, mivel csak így gyorsítható fel az európai vállalkozások, főként a kkv-k által alkalmazandó innovatív üzleti modellek kialakításának és alkalmazásának folyamata.

Az üzleti világot is jobban be kell vonni a tananyag-kidolgozásba és a doktoranduszképzésbe, hogy a megszerzett szakmai képzettség jobban igazodjon az ipar igényeihez; jó példa erre az egyetemek és az üzleti szféra közös fóruma⁹. Néhány egyetem jó példával jár elől az interdiszciplináris felfogás terén, összehangolva a különféle képzéseket, a kutatói képzéstől a pénzügyi és vállalkozói ismeretek oktatásáig, és a kreativitási és tervezési képzésektől az interkulturális készségek oktatásáig¹⁰.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

1. 2011 végére a tagállamok rendelkezni fognak olyan stratégiákkal, amelyekkel **biztosítják a kutatás-fejlesztési célok megvalósításához elegendő számú kutató képzését**, és amelyekkel **vonzó munkakörülmények megteremtését ösztönzik az állami kutatóintézetekben**. Ezeknek a stratégiáknak teljes mértékben figyelembe kell venniük a nemek közötti egyenlőségre és a kettős életpályára vonatkozó szempontokat.
2. 2011-ben a Bizottság – a jelenlegi előkészítő munka alapján¹¹ – támogatja egy **független többdimenziós nemzetközi rangsorolási rendszer létrehozását, amely az egyetemek teljesítményét méri össze**. A rangsor segítségével könnyen megállapítható lesz, melyek a legjobban teljesítő európai egyetemek. 2011-ben a Bizottság közleményben ismerteti a felsőoktatás reformjára és modernizációjára irányuló további javaslatait.
A Bizottság emellett az oktatási és az üzleti szféra közötti **„tudásfejlesztési szövetségek”** létrehozásával támogatni fogja az üzleti és a felsőoktatási szféra együttműködését is, amelynek célja **olyan új tantervek kidolgozása, amelyek kezelik az innovációs készségek hiányosságainak problémáját** (lásd még az e-készségekről szóló 3. sz. vállalást). Ezek a szövetségek elősegítik majd az egyetemek modernizálását és elmozdulásukat az interdiszciplinaritás, a vállalkozói szellem és a gazdasági szférával fenntartott szorosabb partnerségek irányába.
3. 2011-ben a Bizottság egy olyan integrált keretrendszerre tesz majd javaslatot, amely **az innovációt és versenyképességet elősegítő e-készségek** fejlesztését és ösztönzését szolgálja, és az érintettekkel fenntartott partnerségeken alapul. A keretrendszer a keresletre és kínálatra, az új tantervekre vonatkozó páneurópai iránymutatásokra, a vállalati gyakorlati képzések minőségét jelölő címkékre, valamint figyelemfelkeltő és tájékoztató tevékenységekre támaszkodik majd.

⁸ Lásd: „E-készségek a 21. századra: A versenyképesség, a növekedés és a foglalkoztatás ösztönzése”, COM(2007) 496.

⁹ vö. http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm

¹⁰ Ilyen példa az új Aalto University Finnországban.

¹¹ *Feasibility study for a multidimensional global ranking of universities (Megvalósíthatósági tanulmány egyetemek többdimenziós globális rangsorolásáról)*, <http://www.u-multirank.eu>; *Assessing Europe's University-Based Research (Az európai egyetemi kutatás értékelése)*, http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf

2.2. Az Európai Kutatási Térség létrehozása

Tekintve a költséghatékonyság elvét „pénzért értéket” elvet, ma még inkább létfontosságú, mint eddig bármikor, hogy elkerüljük a tagállamokban folytatott kutatások közötti költséges átfedéseket és szükségtelen párhuzamosságokat. Alapvetően fontos, hogy létrehozzunk egy valóban egységes Európai Kutatási Térséget, amelyben valamennyi szereplő, függetlenül attól, hogy a közszférához vagy a magánszférához tartozik-e, szabadon fejthesse ki tevékenységét, partneri kapcsolatokat hozhasson létre, és elérhesse a globális versenyhez és együttműködéshez szükséges kritikus tömeget. A tagállamokat képviselő csoportok és az Európai Bizottság ezzel kapcsolatos munkája öt fő területen zajlik: emberi erőforrások, kutatási programok, kutatási infrastruktúra, tudásmegosztás (lásd 3.3. szakasz) és nemzetközi tudományos és technológiai kooperáció (lásd 6. szakasz). Az európai kutatók, kutatóintézetek és finanszírozó szervezetek azonban még ma is számos olyan jogi és gyakorlati nehézséggel szembesülnek, amelyek akadályozzák őket a szabad működésben, főként a határokon átnyúló tevékenységekben. Az Európai Kutatási Térség létrehozását jogi kötelezettség írja elő. Ezt a kötelezettséget a Tanács és a Parlament határozta meg. A munkát alapelvek és célok közös keretbe foglalásával fel kell gyorsítani és annak segítségével kell irányítani. Az Uniónak a jól működő Európai Kutatási Térség létrehozására 2014 végét kellene határidőként kitűznie.

A kutatás-fejlesztést támogató rendszer egésze mára túl bonyolulttá vált Európában. A lehetséges kedvezményezettek a tagállami és regionális programok, kormányközi kezdeményezések és uniós finanszírozási eljárások sokaságával találják szemközt magukat. A rendelkezésre álló megszámálhatatlan eszköz szabályai és menetrendjei nincsenek összehangolva egymással. Ez hatalmas adminisztratív terhet jelent, és, különösen a kis és középvállalkozások esetében, gátolhatja a részvételt és a határokon átnyúló együttműködést. Nagy súlyt kell fektetni arra a már megkezdett munkára, amely az érintettek és a finanszírozó szervezetek bevonásával folyik, és amelynek célja, hogy egyszerűsítse az eljárásokat és feltételeket, és koherenssé tegye őket.

Úttörő kutatási és innovációs eredményekhez egyre inkább világszínvonalú infrastruktúra kell. Az ilyen infrastruktúra körül kialakuló innovatív holdudvar a világ számos részéről vonzza a legjobb szakembereket, és kiváló háttérrel biztosít az információs és kommunikációs technológiák (IKT), valamint az olyan kulcsfontosságú alaptermészetű technológiák számára, mint például a mikro- és nanoelektronika, a biotechnológia, az új anyagok kifejlesztése és a legújabb gyártási technológiák. Mivel ezeknek a technológiáknak az összetettsége, méretei és költségei egyre nagyobbak, európai, adott esetben akár globális szinten is össze kell vonni a fejlesztésükhöz és működtetésükhöz szükséges erőforrásokat. Lényeges előrelépés történt a Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma (ESFRI) révén, amely prioritásokat fogalmazott meg, és beruházásokat indított el a főbb infrastrukturális területeken. Ezenkívül nagy előrelépés történt a kutatáshoz használt IKT-infrastruktúrák felfejlesztésében is. Tekintettel a szűkös állami forrásokra, ezeknek a beruházásoknak politikai prioritást kell kapniuk, és új finanszírozási lehetőségeket kell kidolgozni hozzájuk. A kutatási infrastruktúráknak ezenkívül továbbra is a nyitottság és partnerség politikáját kell folytatniuk az ipari kutatók irányában, hogy segítsék a társadalom egészét érintő problémák megoldását és az Unió versenyképességét.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

- 4. 2012-ben a Bizottság javaslatot tesz az Európai Kutatási Térségre vonatkozó, a mobilitás és a határokon átnyúló együttműködés akadályainak megszüntetését támogató keretintézkedések meghozatalára, 2014 végére tervezett**

hatálybalépéssel. Az intézkedések fő célja, hogy egységes elvek alapján biztosítsák a következőket:

- a doktoranduszképzés minősége, vonzó munkaviszonyok és a nemek egyensúlya a kutatói életpályákon;

- a kutatók országok és ágazatok közötti mobilitása, többek között az állami kutatóintézetek nyílt pályázatait és a kutatói életpályák hasonló struktúrái révén, valamint az európai kiegészítő nyugdíjalapok létrehozásának megkönnyítésével;

- a kutatással foglalkozó szervezetek, finanszírozó szervezetek és alapítványok határokon átnyúló működése, többek között a finanszírozási szabályok és eljárások egyszerűségének és kölcsönös koherenciájának biztosításával, az érintettek, a finanszírozó szervezetek és az ezeket képviselő szervezetek munkájára építve;

- a kutatási eredmények terjesztése, átadása és felhasználása, többek között az államilag finanszírozott kutatásokból származó publikációkhoz és adatokhoz való nyílt hozzáférés révén;

- a tagállamok által működtetett kutatási infrastruktúrák megnyitása az összes uniós felhasználó számára; valamint

- a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködésre vonatkozó uniós és tagállami stratégiák és intézkedések konzisztenciája.

5. 2015-re a tagállamoknak, a Bizottsággal együtt, be kell fejezniük vagy el kell indítaniuk a Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma (ESFRI)¹² keretében jelenleg meghatározott **kiemelt európai kutatási infrastruktúrák** 60 %-ának kiépítését. Ezeknek (és az információs és kommunikációs, valamint további) infrastruktúráknak az innovációs potenciálját növelni kell. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy vizsgálják meg operatív programjaikat olyan szempontból, hogyan lehetne megkönnyíteni kohéziós pénzek felhasználást erre a célra.

2.3. Az EU finanszírozási eszközeinek koncentrálása az Innovatív Unió prioritásaira

Az európai szintű kiválóságra összpontosító uniós kutatási és innovációs programok mindeddig az EU javára váltak. Az Európai Kutatási Tanács sikeres működése azt mutatja, hogy ezen az úton kell továbbhaladnunk. A keretprogram együttműködési részében a prioritások meghatározásának folyamata, amelyben számos érintett vesz részt egész Európából, egyedi hozzáadott értéket jelent, valamint számos tagállam számára a programjaikban meghatározott prioritások alapját képezi. Nagy előrelépés történt az arra irányuló partnerségek kialakításában is, hogy a tagállamok és az ipar együttesen valósítsa meg a kutatások finanszírozását¹³.

Ezekre a fejleményekre alapozva az uniós kutatási és innovációs finanszírozási eszközöket ésszerűsíteni kell, és az Innovatív Unió céljaira kell összpontosítani. A kutatási és innovációs lánc egészének támogatását erősíteni kell és koherensebbé kell tenni, az alapkutatótól a piaci

¹² http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap

¹³ Az Európai Unióról szóló szerződés 185. és 187. cikkén alapuló partnerségek (közös technológiai kezdeményezések).

bevezetésig. A finanszírozási lehetőségeknek ki kell elégíteniük a különböző résztvevők igényeit, különösen az olyan kis- és középvállalkozásokét, melyek képesek lehetnek az eredményeket új termékekre és szolgáltatásokra váltani.

A kutatási és innovációs dimenziók integrálásának ezenkívül tükröződnie kell az uniós finanszírozási programokban, ideértve a keretprogramot, a versenyképességi és innovációs keretprogramot és a Kohéziós Alapot. A tervezést és megvalósítást illetően javítani kell továbbá ezek koordinációját, hogy minél nagyobb legyen a hatásuk, nőjön az uniós hozzáadott érték, és egyszerűbben lehessen részt venni bennük.

Az egyszerűsítés terén még bőven van teendő. A kutatóknak és újítóknak több időt kellene a laboratóriumban tölteniük és érdemi munkával foglalkozniuk, és kevesebbet a papírmunkával. Gyors változás lehetséges a keretprogram¹⁴ tekintetében, ha mihamarabb döntés születik a pénzügyi rendeletek felülvizsgálatára benyújtott bizottsági javaslatokról.

Míg a 20. században a gazdaságok mélyreható átalakulása olyan technológiáknak volt köszönhető, mint a légi közlekedés és a távközlés, ma a növekedés motorjai egyre inkább más kulcsfontosságú alaptermotechnológiák, mint például az öko-, nano-, bio- és információs technológia. Ezek a technológiák az élet minden területére hatással vannak, ezért a szabályozási kereteknek tudományos alapokon kell nyugodniuk, és biztosítaniuk kell a lakosság megfelelő tájékoztatását és bevonását. Európa így képes lesz biztosítani a közbizalmat a tudományos és technológiai áttörések iránt, és kedvező befektetési környezetet tud kialakítani. Ehhez az előrelátási képesség (előrettekintés, előrejelzés, technológiaértékelés és modellezés) megerősítésével is hozzá kell járulni. Noha ilyen tevékenységek jelenleg is folynak különböző szinteken, ezeket össze kell vonni és eredményesen fel kell használni a politikai döntéshozásban.

6. **A jövőbeni uniós kutatási és innovációs programok az Európa 2020 stratégia céljaira, és különösen az Innovatív Unióra fognak összpontosítani.** 2011-ben, a következő pénzügyi keret fényében a Bizottság kidolgozza azokat a módosításokat, amelyek révén **a jövőbeni programok előtérbe helyezik a társadalom egészét érintő kihívásokat, az ellenőrzésalapú rendszer és a bizalomalapú rendszer jobb egyensúlya révén egyszerűsítik a finanszírozási eszközöket, és radikálisan egyszerűsítik az ezekhez való hozzáférést.** Növelni kell az Európai Kutatási Tanács szerepét a kiválóság elősegítésében és az ipar prioritásait meg kell erősíteni a kutatási keretprogramban (többek között az ipar által kezdeményezett partnerségek olyan területeken, mint a kulcsfontosságú alaptermotechnológiák).
7. A Bizottság úgy tervezi meg **a jövőbeni uniós kutatási és innovációs programokat**, hogy egyszerű hozzáférést biztosítson a kis- és középvállalkozások számára, és növelje a részvételüket, különösen azokét, amelyek nagy növekedési potenciállal rendelkeznek. Jobban ki kell használni a tagállamok szerveivel fenntartott partnerségeket, különösen az Eureka/Eurostars kezdeményezés tapasztalataira építve.
8. A Bizottság Közös Kutatóközpontja segítségével **erősíti a politikai döntéshozás tudományos alapjait.** A Bizottság ezenkívül létrehoz egy „**Európai fórum a jövőbe mutató tevékenységekről**” nevű fórumot, amely aktuális kutatásokat és adatokat fog

¹⁴ A Bizottság közleménye: „A kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítése”, COM(2010) 187.

össze, és állami és magánszereplők bevonásával járul hozzá a szakpolitikák tudományos alapjainak javításához.

2.4. Az innováció kezelésének uniós modelljét képező Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) támogatása

Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) megalakítása számottevő új lendületet adott ahhoz, hogy új irányítási és finanszírozási modellek bevezetésével első ízben lehessen uniós szinten integrálni a „tudásháromszög” három oldalát (oktatás, kutatás és innováció). Az EIT úttörő tevékenységet folytat, és példaértékű szerepet tölt be az európai innováció ösztönzésében. Az EIT által létrehozott, a teljes innovációs folyamatot lefedő tudományos és innovációs társulások célja, hogy partnerként összefogják a világ legkreatívabb és leginnovatívabb tehetségeit a kutatás, a gazdaság és az oktatás területéről, hogy együtt dolgozzanak a társadalom egészét érintő problémák megoldásán. Az EIT így ösztönzi az innováció által vezérelt kutatást, valamint a vállalkozásalapítást és -fejlesztést, többek között a vállalkozási ismeretek oktatásával, amit több szakterületre vonatkozó, az EIT nevével fémjelzett és a tudományos és innovációs társulásokban partner egyetemek által kibocsátott diplomával ismernek el. Az EIT-alapítvány feladata lesz, hogy új, rugalmas finanszírozási lehetőségeket dolgozzon ki a nagy kockázatú vállalkozási tevékenységek számára, és hogy jótékonyági alapokból származó eszközökkel is támogassa az innovációt.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

9. 2011 közepére az EIT tevékenységeinek bővítésére kidolgoz egy stratégiai innovációs programot, amely mintaként fog szolgálni az európai innováció számára. A programnak fel kell térképeznie az Innovatív Unión belüli hosszú távú fejlődést, ideértve új tudományos és innovációs társulások létrehozását, szoros kapcsolatokat a magánszektoralal és nagyobb szerepvállalást a vállalkozói szellem fejlesztésében. Támazzkodnia kell továbbá a 2010-ben felállítandó EIT-alapítványra és a 2011-től adható, a kiválóság nemzetközi elismerését jelentő EIT-diploma bevezetésére is.

3. A JÓ ÖTLETTŐL A PIACI TERMÉKIG VAGY SZOLGÁLTATÁSIG

Az európai vállalkozók jelenleg számos akadállyal és hátrányos keretfeltétellel szembesülnek, amikor egy ötletből piaci terméket vagy szolgáltatást próbálnak előállítani. Ezeket az akadályokat európai szinten szisztematikusan le kell bontani és meg kell teremteni az innováció egységes piacát.

3.1. Az innovatív vállalatok finanszírozáshoz jutásának megkönnyítése

Európának be kell ruháznia a jó ötletek kidolgozásába. Ez elsődlegesen a magánszektor szerepe. Európában mégis évente mintegy 15 milliárd euróval kevesebb kockázati befektetés történik, mint az USA-ban, és évente 100 milliárd euróval több üzleti alapú kutatás-fejlesztési befektetés lenne szükséges ahhoz, hogy elérjük a célként kitűzött értéket, a GDP 3 %-át¹⁵. A bankok általában vonakodnak hitelt nyújtani olyan tudásalapú vállalatoknak,

¹⁵ A legújabb rendelkezésre álló adatok 2008-ból, beleszámítva az induló és a bővítési fázisban befektetett kockázati tőkét is.

melyek nem rendelkeznek biztosítékkal. A pénzügyi válság csak súlyosbította az amúgy sem rózsás helyzetet.

Van számos komoly piaci hiányosság is. A technológiaátadás és a beindulás szakaszában az új vállalkozásoknak túl kell jutniuk a „halál völgyének” is nevezett kritikus időszakon, amikor már nem részesülnek állami kutatástámogatásban, de a magánbefektetőknek még nem jelentenek vonzó célpontot. Az e kritikus időszak túlélését segítő, a „magvetést” és beindítást finanszírozó magántőkét mozgósító állami támogatás jelenleg túl széttöredezett és kiszámíthatatlan, vagy ezek kezelői nem rendelkeznek megfelelő szakértelemmel.

Azok az innovatív vállalatok, amelyeknek jó esélyük van arra, hogy nemzetközi piaci szereplőkké nőjék ki magukat, csak korlátozottan tudják növekedésüket kockázati tőkéből finanszírozni. A legtöbb európai kockázatitőke-alap túl kicsi ahhoz, hogy támogatni tudná innovatív vállalatok folyamatos növekedését, és nincs meg a szakosodáshoz és a transznacionális működéshez szükséges kritikus tömegük. Európának a befektetések ösztönzésének megteremtésével és jobb szabályozással javítania kell a kockázatitőke-piaci helyzetét.

Számos már működő innovatív vállalat, akár kicsi, akár nagy, szembesül a nagyobb kockázatú kölcsönök hiányával. A bankoknak nincsenek módszereik a tudásalapú eszközök, mint például a szellemi tulajdon értékelésére és így gyakran nem hajlandóak tudásalapú vállalatokba befektetni. A nagy infrastrukturális projektek finanszírozásához is kölcsönökre van szükség.

Ezeknek a hiányosságoknak a megszüntetéséhez, és hogy Európa vonzó helyé váljon az innovációba történő befektetések számára, jól átgondolt módon ki kell aknázni a magán-állami partnerségeket nyújtotta lehetőségeket, valamint változtatni kell a szabályozási kereteken. Meg kell szüntetni a nemzetközi szinten működő kockázatitőke-alapok működését jelenleg még gátló valamennyi akadályt. Egyszerűsíteni kell az innovatív vállalkozások tőzsdéi bevezetését, hogy könnyebben juthassanak tőkéhez¹⁶. Az állami támogatásokról és a kockázati tőkéről szóló iránymutatások segítségével a tagállamok kezelhetik a piaci finanszírozás hiányosságait. A finanszírozási hiány jelenleg újbóli értékelés tárgyát képezi, megállapítandó, hogy a jelenlegi viszonyok között mekkora hiányról van szó.

Uniós szinten a 7. kutatási keretprogram keretében működő kockázatmegosztási pénzügyi mechanizmus (RSFF) és a versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP) pénzügyi eszközei¹⁷ az uniós költségvetésből származó hozzájárulásnak jóval több mint hússzorosát kitevő tőkét mozgattak meg¹⁸, és még így sem tudják kielégíteni az igényeket. Az Európai

---

¹⁶ Lásd az egységes piacról szóló jogszabályról hamarosan megjelenő bizottsági közleményt.

¹⁷ A kockázatmegosztási pénzügyi mechanizmus egy, az EB és az EBB által közösen létrehozott, a hitelezési kockázatok megosztására szolgáló konstrukció, amelynek célja, hogy javítsa az olyan magánvállalatok vagy közintézmények idegen tőkével történő finanszírozásának lehetőségeit, amelyek nagy kockázatú kutatási, technológiafejlesztési, demonstrációs és innovációs tevékenységeket végeznek. A versenyképességi és innovációs keretprogram pénzügyi eszközei kölcsöngaranciákat és kockázati tőkét nyújtanak, és az Európai Beruházási Alap kezeli őket.

¹⁸ A mai napig az RSEF keretében felhasznált, az uniós költségvetésből származó 430 millió euró és az EBB-től származó 800 millió euró több, mint 18 milliárd eurónyi befektetést támogatott (az RSEF-hez való együttes hozzájárulás 15-szöröse és az uniós költségvetésből történő hozzájárulás 42-szerese). A versenyképességi és innovációs keretprogram pénzügyi eszközeihez való 400 millió eurós hozzájárulás

Beruházási Bank (EBB Csoport) szakértelme a pénzügyi eszközök kezelése terén és a bank piaci pozíciója fontos tényezője volt a sikernek. A költségvetési rendeletek módosítását indítványozó bizottsági javaslatok megvalósításával a jövőben az ilyen típusú rendszerek gyakorlati alkalmazása lényegesen egyszerűbbé válna.

Az Európa 2020 stratégiában kiemelten szerepel, hogy vannak lehetőségek a szén-dioxid-piachoz kötődően további innovációösztönző mechanizmusok kiépítésére, főleg azok számára, akik gyorsan tudnak reagálni. A Bizottság folytatja ennek az elképzelésnek a részletes vizsgálatát.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

10. 2014-re: a Bizottság javaslatai alapján az EU-nak olyan pénzügyi **eszközöket célszerű bevezetnie, amelyek jelentősen megnövelik a magánfinanszírozást**, és megszüntetik a kutatásba és innovációba való piaci alapú befektetés terén tapasztalható hiányosságokat. Az uniós költségvetésből származó hozzájárulásoknak jelentős tökemozgató hatást kell kifejteniük, és a 7. keretprogrammal és a versenyképességi és innovációs keretprogrammal elért sikerekre alapozva bővülniük kell. A Bizottság az Európai Beruházási Bank Csoporttal, a tagállamokban működő pénzügyi közvetítőkkel és a magánbefektetőkkel együtt javaslatokat dolgoz ki a következő kritikus fontosságú problémák kezelésére: (i) befektetés tudásátadásba és beindítási tevékenységekbe; (ii) kockázati tőke az uniós és globális piacokon terjeszkedő, gyorsan növekvő cégek számára; (iii) kockázatmegosztó finanszírozás a kutatás-fejlesztési és innovációs projektekbe történő befektetéshez; valamint (iv) kölcsönök a gyorsan növekvő innovatív kkv-k és közepes méretű cégek számára. A javaslatok nagy tökemozgató hatást, hatékony irányítást és a vállalkozások számára egyszerű hozzáférést kívánnak elérni.
11. 2012-re a Bizottság gondoskodik arról, hogy a **tagállamokban létrehozott kockázati tőke-alapok az egész Európai Unión belül szabadon működhessenek és szabadon fektethessenek be (új jogi keret kialakításával, ha szükséges). Igyekezni fog megszüntetni** minden olyan adóeljárást, amely kedvezőtlenül hat a határokon átnyúló tevékenységekre.
12. **A Bizottság lépéseket tesz azért, hogy az innovatív cégek és a megfelelő befektetők a határokon átnyúlóan is egymásra találjanak. A folyamat irányításával a Bizottság külön vezetőt bíz majd meg. A kis- és középvállalkozói finanszírozási fórum keretében a Bizottság kiemelten foglalkozik többek között az innovatív kisvállalatokat terhelő speciális finanszírozási problémákkal.**
13. 2011-ben a Bizottság elvégzi **az állami támogatások kutatási, fejlesztési és innovációs keretrendszerének félidős vizsgálatát**, tisztázandó, hogy az innováció mely formái részesülhetnek megfelelő támogatásban, ideértve a kulcsfontosságú alaptermotechnológiákat érintő innovációkat és a társadalom egészét érintő főbb kihívásokra megoldást kínáló innovációkat, valamint azt, hogyan tudják ezeket a tagállamok a legjobban kihasználni. A Bizottság megvizsgálja az állami támogatásokra 2008-ban bevezetett ideiglenes intézkedések eredményességét,

---

2009 végéig 9 milliárd eurónyi befektetést generált (a költségvetési hozzájárulás 22-szeresét); ez 68 000 kis- és középvállalkozást érintett.

ideértve a kockázati tőke-befektetések számára kibővített „menedéket”, és ennek alapján elkészíti a szükséges javaslatokat.

3.2. Egységes innovációs piac megteremtése

Az autonóm fogyasztók által támogatott egységes piac már méreténél fogva is vonzaná az innovatív beruházásokat és vállalkozásokat, ösztönözné a legjobb innovatív termékekért folytatott versenyt, és lehetővé tenné a vállalkozások számára a sikeres innovációk piaci hasznosítását és a gyors növekedést. A valóság azonban túl gyakran nem ezt mutatja, hanem széttöredezett nemzeti piacokat, költséges eljárásokkal. Napirendre került egy egységes piacról szóló jogszabály megalkotása, hogy megszüntesse a belső piac működésének fennmaradt korlátait.

Az európai innovációs befektetések szempontjából kritikus kérdés a költséges és bonyolult szabadalmaztatás. Egy szabadalomnak mind a 27 uniós tagállamban történő bejegyeztetése jelenleg legalább tizenöt-ször annyiba kerül, mint egy USA-beli szabadalomé¹⁹, főként a fordítási és jogi költségek miatt. A megfizethető díjú, egyszerűen bejegyeztethető uniós szabadalom hiánya gyakorlatilag az innováció megadóztatását jelenti. Az uniós szabadalom Európa innovációs kudarcának jelképévé vált. Az innovatív vállalkozásoknak az uniós szabadalom becslések szerint 250 millió eurót takarítana meg, és késedelem nélkül létre kell hozni, hogy megmutassuk, az EU komolyan gondolja, hogy Innovatív Unióvá válik.

Az egységes piac potenciálját emellett az innováció iránti igényt ösztönző politikai intézkedésekkel – elsősorban hatékony versenypolitikával – is fokozni kell. Míg a korábbi uniós szakpolitikai kezdeményezések többsége kínálati oldali intézkedésekre összpontosított és ezekkel próbálták „tolni” az innovációt, a keresleti oldalon hozott intézkedések jó piaci lehetőségek megteremtésével nagyobb szerepet adnak a piacoknak az uniós innováció „húzására”. Az első lépések már megtörténtek a vezető piacok kialakítását célzó uniós kezdeményezés keretében, de merészebb, a keresleti és kínálati oldalt egymással összekapcsoló megközelítésre van szükség.

A körültekintő és ambiciózus szabályozás az innováció kulcsfontosságú hajtóereje lehet, főként, ha dinamikus és piaci elveket alkalmaz. Ez különösen fontos az öko-innováció esetében. Az öko-innovációt nagy mértékben fellendíthetik a szigorúbb környezetvédelmi célok és szabványok – példa erre a járművek CO₂-kibocsátása –, amelyek merész célokat tűznek ki és hosszú távú kiszámíthatóságot ígérnek. Sok esetben nagyon fontos, hogy az új termékek jóváhagyását összehangolt előírások szabályozzák. Típus-jóváhagyási szabványok nélkül például nem járhatnának környezetbarát járművek az európai utakon.

A szabványok fontos szerepet játszanak az innovációban. Egy technológia aktuális állapotáról szóló információk rögzítésével ezek lehetővé teszik a tudás terjesztését, az új termékek és szolgáltatások közötti átjárhatóságot és teret nyújtanak a további innovációnak. A távközlési piac megnyitása és ezzel egyidejűleg a GSM-szabványok bevezetése például megalapozta Európa sikerét a mobiltelefonok piacán. A szabványok azonban csak akkor alkalmasak erre a hasznos szerepre, ha lépést tartanak az új technológiák fejlődésével. Az innovációs ciklusok gyorsuló rövidülése és a technológiáknak a három európai szabványosítási szervezet hatóköre közötti konvergenciája különleges kihívást jelent. Ha az európai szabványosítási rendszer nem tud alkalmazkodni, akkor azt kockáztatja, hogy a vállalatok figyelmen kívül fogják hagyni és

¹⁹ Economic cost-benefit analysis of the Community patent (Elemzés a közösségi szabadalom gazdasági előnyeiről és költségeiről), Bruno van Pottelsberghe (2009)

inkább más eszközökhöz fordulnak (mint ahogy ez látható az IKT-ágazatban), vagy, ami még rosszabb, az innováció fékjeként fog működni. Egy dinamikus szabványosítási rendszer előfeltétele annak is, hogy az EU fenntartsa és tovább erősítse befolyását a globális szabványalkotásra, amely területen más országok egyre keményebben igyekeznek meghatározni a játékszabályokat.

A nagy felhasználóknak kritikus szerepük van a csúcstechnológiai vállalatok ösztönzésében és finanszírozásában. Az USA évente legalább 49 milliárd dollárt költ²⁰ kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésre (azaz kutatás-fejlesztési beszerzésre), ennek egy részét a kis- és középvállalkozások innovatív kutatásainak támogatását szolgáló programja (SBIR) keretében. ²¹ Még többet költenek a kutatás-fejlesztés utáni innovációs beszerzésekre (új technológiák, termékek és szolgáltatások).

A közbeszerzés az EU GDP-jének mintegy 17 %-át teszi ki. Ez fontos piacot jelent, különösen az egészségügy, a közlekedés és az energetika területén. Európának tehát hatalmas, és mindeddig figyelmen kívül hagyott lehetősége van az innováció közbeszerzésen keresztüli ösztönzésére. Az innovatív termékek és szolgáltatások közbeszerzésének továbbá létfontosságú szerepe van abban, hogy szigorú költségvetési korlátozások idején javítható legyen a közszolgáltatások minősége és hatékonysága. Az uniós közbeszerzési irányelvekben biztosított lehetőségek dacára a közbeszerzéseknek mégis csak kis hányada irányul az innovációra Európában. Ennek számos oka van, mint például: a kis kockázatú megoldásokat előnyben részesítő ösztönzők; az új technológiák és innovációs termékek sikeres közbeszerzését segítő ismeretek és kapacitások hiánya; és a közbeszerzések és szakpolitikai célok egymástól való elszakadása. Ezt jól lehetne kezelni útmutatással és a legjobb módszerek megosztásával, főleg a zöld közbeszerzések területén. Ezenkívül az európai közbeszerzési piacok még ma is fennálló széttagoltsága miatt a közbeszerzések sok esetben nem érik el azt a kritikus nagyságrendet, amely innovatív beruházásokat indítana be.

Néhány tagállam úttörő jelleggel támogatja az innovációt kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéssel, átültetve az USA sikeres SBIR-programját az uniós viszonyok közé²². Az eredmények bátorítóak, különösen a kkv-k számára (noha a közbeszerzéseken nem csak ők pályázhatnak). Ha ezt a felfogást szélesebb körben is alkalmaznák és egyesítenék különböző ajánlatkérők közös közbeszerzési eljárásaival, roppant méretű piacokat lehetne létrehozni, amelyek lendületet adnának az innovációnak és az új innovatív vállalkozásoknak.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

- 14.** Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak meg kell tenniük a szükséges lépéseket, hogy elfogadják a uniós szabadalomról, annak nyelvi rendszeréről és a vitarendezés egységes rendszeréről szóló javaslatokat. A cél az, hogy 2014-ben megjelenjenek az első uniós szabadalmak.
- 15** 2011-től: Az EU és a tagállamok **átvilágítják a kulcsfontosságú területekre vonatkozó szabályozási kereteket, az ökoinnovációval és az európai innovációs**

²⁰ 2004-es adat.

²¹ Az USA szövetségi szerveit törvény kötelezi arra, hogy külső kutatás-fejlesztési költségvetésük 2,5%-át kis- és középvállalkozások innovatív projektjeinek finanszírozására fordítsák.

²² Mint például a brit SBRI- és a holland SBIR-rendszer, amelyek szerződéseket kínálnak a közszolgáltatásokban jelentkező konkrét problémák megoldásának kidolgozására. Ezek a rendszerek a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésről szóló bizottsági közleményben ismertetett felfogást követik. Az USA szövetségi költségvetésének egy részét fenntartja az SBIR-programon keresztüli innovációtámogatásra, jelentős sikerrel.

partnerségekkel (lásd a következő szakaszt) **kezdve**. Ez meghatározza, hogy mely szabályok igényelnek javítást vagy aktualizálást, illetve milyen új szabályokat kell alkalmazni ahhoz, hogy elegendő és fenntartható ösztönzők segítsék az innovációt. A Bizottság útmutatást ad arra, hogyan lehet a legjobban megszervezni ezeket az átvilágításokat.

16. 2011 elején első lépésként a Bizottság kiad egy közleményt egy szabványosításra vonatkozó jogalkotási javaslat kíséretében, amely kiterjed többek között az IKT-ágazatra is, hogy **felgyorsítsa és modernizálja a szabványalkotást, ami lehetővé teszi az átjárhatóságot és ösztönzi a gyorsan változó globális piacokon is működőképes innovációt**. Ezt egy többéves program kíséri majd, amely segít előre jelezni az új szabványosítási igényeket és lehetővé teszi a szabványoknak a kutatási keretprogram kutatás-fejlesztési projektjeibe történő integrálását. A közlemény megvizsgálja azokat a lehetőségeket is, hogy hosszú távon hogyan lehet biztosítani azt, hogy a szabványosítási rendszer képes legyen alkalmazkodni a gyorsan változó környezethez és segíthesse Európa belső és külső (többek között az innovációra és a technológiafejlesztésre vonatkozó) stratégiai céljainak elérését, például egy független felmérés elindításával.

17. 2011-től **a tagállamoknak és a régióknak címzett költségvetési forrásokat kell elkülöníteniük kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésre és innovatív termékek és szolgáltatások közbeszerzésére** (beleértve az innovációs partnerségek keretében meghatározott összegeket is, lásd az 5. szakaszt). Ennek **az EU egészében legalább évi 10 milliárd euróról induló beszerzési piacokat kell létrehoznia** olyan innovációkra, melyek javítják a közszolgáltatások hatékonyságát és minőségét, egyúttal segíthetnek a társadalom egészét érintő főbb problémák megoldásában is. A cél az USA-éval összemérhető innovatív beszerzési piacok megteremtése. A Bizottság útmutatással és (pénzügyi) támogatási mechanizmus létrehozásával segíti az ajánlatkérőket e közbeszerzési eljárások diszkriminációmentes és nyílt lebonyolításában, az igények összegyűjtésében, közös specifikációk kidolgozásában és a kkv-k részvételének megkönnyítésében.

A Bizottság ezenkívül útmutatást ad a hatályos közbeszerzési irányelvek szerinti, **különböző ajánlatkérők közös közbeszerzési eljárásaihoz**, és a hatályos irányelvek folyamatban lévő általános értékelése alapján megvizsgálja annak lehetőségét, hogyan lehetne újabb szabályok bevezetésével megkönnyíteni a határokon átnyúló közbeszerzéseket.

18. 2011 elejére a Bizottság, az Innovatív Unióra támaszkodva, **ökoinnovációs cselekvési tervet** terjeszt elő, amely a konkrét szűk keresztmetszetekre, kihívásokra és a környezetvédelmi célkitűzések innováció révén történő megvalósítási lehetőségeire összpontosít.

3.3. A nyitottság elősegítése és Európa kreatív potenciáljának kihasználása

A vállalati innovációnak különféle módjai vannak. Míg néhányan kutatás-fejlesztési tevékenységeket végeznek és új technológiákat dolgoznak ki, sokan az újításokat meglévő technológiákra alapozzák, vagy a felhasználókhöz és beszállítókhöz alkalmazkodva új üzleti modelleket vagy szolgáltatásokat fejlesztenek ki, klaszterek vagy hálózatok segítségével. A szakpolitikákat ezért úgy kell kialakítani, hogy az innováció minden formáját támogassák, ne

csak a technológiai innovációt. Speciális szemléletre is szükség lehet a nagy növekedési potenciálú innovatív szolgáltatásokhoz, különösen a kulturális és kreatív ágazatokban²³.

A tervezés különösen fontos és elismerten kulcsfontosságú szakterület és tevékenység ahhoz, hogy az ötletekből felhasználóbarát és vonzó piaci termék váljon. Noha néhány európai országnak világszinten vezető szerepe van a tervezés területén, más országokban a vállalatoknál és a mérnökképzésben hiányzik a masszív tervezési infrastruktúra és a tervezőkapacitás. A rendszernek ez a hiányossága eddig jobbra észrevétlen maradt, de tovább már nem kerülhető meg.

Ahogy a problémák egyre bonyolultabbá válnak és az innováció költségei növekednek, a cégek egyre inkább rákényszerülnek az együttműködésre. Míg továbbra is végeznek saját fejlesztéseket, ezt gyakran olyan tevékenységek egészítik ki, melyek célja külső forrásból, például egyetemről vagy induló vállalkozásoktól származó ötletek megkeresése, felismerése és átvétele. Gyakran az újítást a felhasználókkal és fogyasztókkal együtt végzik, hogy jobban kielégíthessék azok igényeit, vagy új utakat találjanak a piachoz. Ezt a tendenciát táplálják a közösségi hálózatok és szerveződések, a mobil és együttműködő számítógépezés, és terjed a feldolgozóipari és szolgáltatási ágazatokban is. Nagy jelentősége van a kutatásra, tudományra, oktatásra és magára a kormányzásra nézve is. Ezeknek a nyitott és együttműködő innovációra mutató tendenciáknak fontos politikai vonatkozásuk van. Miközben fontos, hogy megfelelő egyensúly legyen a tudás terjedésének megkönnyítése és a megfelelő innovációösztönzés között, a Bizottság úgy véli, hogy ezek a tendenciák hosszú távon gazdasági és társadalmi hasznot hoznak, és ezért támogatni kell őket.

Ezért most fontosabb, mint eddig bármikor, hogy megvalósuljon az úgynevezett „ötödik szabadság”, ami nem csupán a kutatók szabad mozgását jelenti, hanem az innovatív ötletek szabad áramlását is. A valóban nyílt innovációhoz közvetítőkereskedelem, közvetítés és hálózatok szükségesek, amelyekben minden szereplő egyenrangúként vehet részt. A nemzetközileg versenyképes klaszterek létfontosságú szerepet játszanak abban, hogy a nagyvállalatok és a kis- és középvállalkozások, az egyetemek, kutatóközpontok, tudósközösségek és gyakorlati szakemberek egymásra találjanak, személyesen vagy virtuálisan, hogy kicserélhessék tudásukat és elképzeléseiket. Az üzlet és az oktatás világa közötti tudásátadást erősíteni kell és transznacionálissá kell tenni. Az Enterprise Europe Network transznacionális technológiaátadást, közvetítőkereskedést és más innovációs és üzleti vonatkozású támogató szolgáltatásokat nyújt, és segíti a kkv-k nemzetközi működését. Ezt erősíteni és fejleszteni kell.

Javítani kell az államilag finanszírozott kutatások eredményeinek hozzáférhetőségét és elérhetőségét. A kutatási információs rendszereket fejleszteni kell, össze kell kapcsolni, és javítani kell az átjárhatóságot, bevonva az Enterprise Europe technológiaátadási BBS adatbázisát is. Javítani kell a közszféra információinak kutatási és innovációs célú elérhetőségét (lásd a digitális menetrendben szereplő javaslatot, amelyben a Bizottság 2012-re a közszféra információinak további felhasználásáról szóló irányelv átfogó felülvizsgálatát tervezi).

Kulcskérdés, hogyan lehet a szellemi tulajdon-jogok (ideértve a szabadalmakat, ipari mintákat és szerzői jogokat is) áramlását, és következésképpen a belőlük származó hasznot növelni. Míg az uniós szabadalomnak drasztikusan csökkentenie kell az európai szabadalmaztatás

---

²³ Lásd a Bizottságnak a kulturális és kreatív iparágak potenciáljának felszabadításáról szóló zöld könyvét, COM(2010) 183 végleges.

költségeit, különösen a kis- és középvállalkozások számára, a gazdasági haszon abból fog származni, hogy a szellemi tulajdonjogok kiaknázásával innovatív termékeket és szolgáltatásokat állítanak elő. Ez kritikus fontosságú az olyan szektorokban, mint a félvezetőgyártás és a távközlés, ahol a vállalatoknak sok meglévő technológiát kell összeötvözniük és így a szellemitulajdon-jogok széles köréhez kell jogosultsággal rendelkezniük.

A szellemitulajdon-jogokkal (IPR) való kereskedés piacát átláthatóbbá kell tenni és csökkenteni kell a széttöredezetttségét, hogy az ilyen jogok vevői és eladói hatékonyan egymásra találhassanak, az IPR-eszközök pénzügyi befektetéseket vonzzanak, és hogy az ügyletek tisztességes feltételekkel köttessenek. Noha számos kezdeményezés jön létre tagállami és nemzetközi szinten egyaránt²⁴, ezeket a lehető legnagyobb hatékonyság érdekében európai szinten kell fejleszteni, kihasználva a méret és méretgazdaságosság jelentette előnyöket. Ezeknek a tudáspiacoknak nyitottaknak kell lenniük az új belépők számára, és fel kell szabadítaniuk az egyetemeken, kutatóintézetekben és vállalatoknál szunnyadó szellemitulajdon-potenciált. Ez jelentős új bevételnövekedést tudna generálni, amelyet vissza lehetne forgatni a kutatásba, és kialakulna egy életképes, önfenntartó ciklus.

Az IPR-Helpdesk és a tagállami szabadalmi hivatalokkal való együttműködés segítségével jelenleg a szellemi tulajdon számára nyújtott támogatáson túl a kkv-knak nagyobb segítségre van szükségük a szellemi és ipari tulajdon védelmének hatékony alkalmazásában ahhoz, hogy ne legyenek hátrányban a nagyvállalatokhoz képest.

Ahhoz, hogy a tudáspiacok eredményesen működjenek, alaposan meg kell fontolni a szellemi tulajdon és a versenypolitika közötti viszonyt. Ennek számos szempontja van. Először is, a szellemi tulajdon védelmének körét és az Európában kiadott szabadalmak jó minőségét fenn kell tartani, biztosítandó, hogy a törvényes jogok egyértelműen meg legyenek határozva. Másodszor, noha a szellemitulajdon-jogra vonatkozó együttműködési megállapodásoknak (keresztengedélyezés, közösen használt szabadalmak stb.) pozitív hatása van, ezeket is meg kell vizsgálni, hogy nem használják-e őket versenyellenesen. Harmadszor, a szabványalkotási folyamathoz egyértelmű IPR-szabályok kellenek, hogy elkerüljük az olyan helyzeteket, amikor egy vállalat tisztességtelen piaci erőfölényre tesz szert azzal, hogy saját szellemi tulajdona kerül be egy szabványba.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

19. 2011-ben a Bizottság létrehozza az **Európai Tervezési Vezetőtestületet**, amelytől egy éven belül javaslatokat vár arra, hogyan erősíthető a tervezés szerepe az innovációpolitikában, például uniós, illetve tagállami programokkal és egy „Kiváló európai terv” címke bevezetésével. A kulturális és kreatív ágazatokról szóló zöld könyv egyik folyományaként a Bizottság létrehozza a **Kreatív Iparágak Európai Szövetségét**, melynek feladata, hogy új támogatási formákat dolgozzon ki ezen iparágak számára, és hogy elősegítse a kreativitás szélesebb körű elterjesztését más ágazatokban is.
20. A Bizottság **támogatja** az állami finanszírozású kutatások eredményeihez való **nyílt hozzáférést**. A cél az, hogy **az uniós kutatási keretprogramokból finanszírozott projektek esetében általános elvvé váljon a publikációkhoz való nyílt hozzáférés**.

²⁴ Ilyen például a dán szabadalmi hivatal által létrehozott szellemitulajdon-piac és a franciaországi Caisse des Dépôts és az egyesült államokbeli Ocean Tomo Bank közös kezdeményezése.

A Bizottság olyan **intelligens kutatási információs szolgáltatások** fejlesztését is támogatja, amelyek korlátlan keresést biztosítanak és lehetővé teszik, hogy könnyen hozzá lehessen jutni a kutatási projektek eredményeihez.

21. A Bizottság **megkönnyíti az eredményes együttműködő kutatást és tudásátadást** a kutatási keretprogramokon belül és azokon túl. Együttműködik az érintettekkel egy sor konzorciumi megállapodásminta kidolgozásában, amelyek több lehetőséget is felkínálnak, a szellemi tulajdon hagyományos védelmétől kezdve a nyitottabb felfogásig. Szükség van olyan mechanizmusokra is, amelyek tovább erősítik a kutatói közintézményekben működő tudásátadó irodákat, különösen a transznacionális együttműködés révén.
22. 2011 végére a Bizottság, szorosan együttműködve a tagállamokkal és az érintettekkel, javaslatokat készít **egy szabadalmi és engedélyezési európai tudáspiac létrehozására. Ez a tagállamoknak a keresletet és a kínálatot párosító kereskedési platformokkal és az immateriális eszközökbe való pénzügyi befektetést lehetővé tevő piacokkal szerzett tapasztalataira épül**, valamint más olyan elképzelésekre, amelyekkel új életet lehet lehelni az elhanyagolt szellemi tulajdonba, mint például a közösen használt szabadalmakkal és az innováció közvetítőkereskedelmével.
23. A Bizottság **megvizsgálja, hogy a versenypolitika hogyan látja el azt a feladatát, hogy védjen a szellemi tulajdon-jogok versenyellenes célokra való használatától.** A versenytársak közötti horizontális megállapodásokra vonatkozó trösztellenes szabályok alkalmazásának vizsgálata során a Bizottság elemezni fogja a szellemi tulajdon-jog terén kötött együttműködési megállapodások vonatkozásait.

4. A LEHETŐ LEGNAGYOBB TÁRSADALMI ÉS TERÜLETI KOHÉZIÓ MEGVALÓSÍTÁSA

4.1. Az innováció előnyeinek szétterítése az Unió egészében

Az Innovatív Uniónak érintenie kell az összes régiót. A pénzügyi válság aránytalanul jobban sújt néhány alulteljesítő régiót és ezáltal veszélyezteti a már elért konvergenciát²⁵. Európának el kell kerülnie a legerősebb innovatív régiók és a többi régió közötti „innovációs megosztottságot”.

A strukturális alapoknak kritikus szerepük van, és már most jelentős beruházások finanszírozhatók belőlük a kutatás és innováció terén. A jelenlegi finanszírozási időszakra (2007–2013) mintegy 86 milliárd euró van előirányozva. Ennek nagy hányada még nincs felhasználva, és eredményesebb módon, innovációra és az Európa 2020 stratégia céljainak megvalósítására kellene fordítani. Jelenleg túl sok forrást vonnak el az egymást átfedő projektek vagy olyan prioritások, amelyek nem tartoznak az adott régió relatív erősségei közé. A régióknak intelligens szakosodással és relatív erősségeikre koncentrálniuk kell az irányítaniuk a finanszírozást oda, ahol kiváló eredményt érhetnek el.

Számos módja van annak, hogy a strukturális alapokat eredményesebben használhassuk. Az erőforrásokat és szakértelmet összefogó transznacionális projektek (például a kutatási infrastruktúrák vagy a világszínvonalú klaszterek megjelenésének támogatása) viszonylag

²⁵ A 2009-es Európai Innovációs Eredménytábla megállapításai.

kevés támogatásban részesülnek²⁶. A pénzügyi eszközöket nagyobb mértékben lehetne használni arra, hogy a kutatás és innováció számára megmozgassák a magántőkét. A strukturális alapokból társfinanszírozott közbeszerzési tevékenységeket is fel kell használni az innovatív termékek és szolgáltatások iránti kereslet növelésére. Az Európai Szociális Alap is hatékonyabban igénybe vehető az Innovatív Unióban szükségessé váló készségeket adó képzésekhez és továbbképzésekhez. Ahhoz, hogy a régiók nagyobb segítséget kapjanak és a regionális fejlődés lendületet kapjon, a régiók közötti együttműködést támogató európai szintű programokat (például A tudás régiói nevű projekt a 7. kutatási keretprogram keretében; a versenyképességi és innovációs keretprogramból finanszírozott klaszterkezdeményezések és az Enterprise Europe Network hálózat; valamint az európai területi együttműködési programok keretében társfinanszírozott tevékenységek) össze kell vonni. Ezenkívül a későbbi programoknak ösztönzőket kell tartalmazniuk a vezető innovatív régiók és a felzárkózó tagállamokban lévő régiók közötti együttműködésre.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

24. 2010-től: A tagállamoknak nagymértékben javítaniuk kell **a jelenleg a kutatási és innovációs projektekre szánt, a strukturális alapokból származó források felhasználását, segítve a szükséges készségek elsajátítását, javítva a tagállami rendszerek működését, és intelligens szakosodási stratégiákat és transznacionális projekteket megvalósítva.** Ugyanez vonatkozik a tagjelölt országok csatlakozás előtti támogatására. A Bizottság kész ezekhez segítséget nyújtani és regionális kutatási és klaszterkezdeményezési segítségével támogatni fogja ezt a változást, és 2012-re létrehoz egy „intelligens szakosodási platformot”, többek között a világszínvonalú klaszterek megjelenésének további támogatásával. További részleteket egy kísérő közlemény tartalmaz.
25. A tagállamoknak kezdeményezniük kell **a strukturális alapok 2013 utáni programjainak előkészítését úgy, hogy nagyobb hangsúlyt kapjon az innováció és az intelligens szakosodás.** Az Európai Regionális Fejlesztési Alap működését szabályozó új rendeleteknek további jelentős pénzforrásokat kell lekötöniük az Európai Unió régióin belüli innovációs kezdeményezések támogatására.

4.2. Nagyobb társadalmi haszon

A szociális innováció fontos új terület, amelyet gondoskodóan támogatni kell. Arról szól, hogy találékonyságot tanulunk a jótékonysági szervezetektől, egyesületektől és szociális vállalkozóktól, hogy új utakat találjunk az olyan szociális igények kielégítésére, amelyeket a piac vagy a közsféra nem megfelelően elégít ki. Ugyanez a találékonyság szolgálhat az olyan viselkedési változások előidézésére, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megbirkózzunk a társadalom egészét érintő olyan jelentős kihívásokkal, mint például az éghajlatváltozás. A szociális igények kielégítése és az ilyen kihívások kezelése mellett, a szociális innováció autonómiát ad az embereknek és új társadalmi viszonyokat és együttműködési modelleket teremt. Így ez önmagában is innovatív, és jótékony hatással van a társadalom innovációs képességére.

Példák a szociális innovációra Európában: a szívkoszorúér-betegség megelőzésére szolgáló olyan rendszerek, amelyek nem csak a veszélyeztetett embereket, hanem az egész közösséget

²⁶ Az 1083/2006/EK rendelet 37. cikke (6) bekezdésének b) pontja szerinti lehetőség kihasználása.

célozzák meg; egyedül élő idős embereket segítő szomszédok szociális hálózatai; városi ökotérképek, amelyek tájékoztatják a helyi közösségeket a kibocsátás-csökkentési célok megvalósításának folyamatáról; etikus bankok, amelyek olyan pénzügyi termékeket kínálnak, melyek fő célja a társadalmi és környezeti megtérülés maximalizálása.

Jó ötletekben ugyan nincs hiány, a szociális innováció mégsem hozza a tőle elvárható eredményeket. Több támogatás kell a kísérletezéshez, majd a jelenlegi gyakorlathoz képest egyértelműen előnyös szemléleteket vertikálisan és horizontálisan is ki kell terjeszteni. Ehhez a kölcsönös tanulást meggyorsító és megkönnyítő kompetens közvetítők, hatásos ösztönzők és hálózatok szükségesek. Az üzleti innováció Európa-szerte rendelkezik ilyen infrastruktúrával, de nincs még meg ennek megfelelője a szociális innovációhoz. Jobb értékelési módszerek kellenek annak megállapításához, hogy mi az ami működik, mi az, ami nem – és miért –, és hogy mit lehet és kell nagyobb léptékűre kiterjeszteni.

A közszolgálati ügyfelek igényeinek és elvárásainak a pénzügyi megszorítások árnyékában történő kielégítéséhez a közszférának minden eddiginél innovatívabbnak kell lennie. Egyre több kormány áll át az ügyfélközpontú szolgáltatói szemléletre. Sokan e-kormányzási stratégiákat indítottak azzal a céllal, hogy a meglévő szolgáltatásokat online-ná alakítsák, és hogy új, internetalapú szolgáltatásokat fejlesszenek ki. Uniós szinten jobban meg kell ismerni a közszféra innovációval kapcsolatos helyzetét, láthatóvá kell tenni a sikeres kezdeményezéseket és össze kell hasonlítani az elért eredményeket. Sok múlik azon, hogy kialakul-e a közszféra olyan vezetőinek kritikus tömege, akik rendelkeznek az innováció kezeléséhez szükséges kompetenciákkal. Ez magasabb színvonalú képzéssel, valamint azzal érhető el, ha lehetőségek vannak a jó módszerek kicserélésére.

Az innovatív gazdaságra való átállásnak nagy hatása lehet a munka világára. A munkaadóknak olyan dolgozókra van szükségük, akik aktívan és folyamatosan igyekeznek a dolgokat új módon és jobban csinálni. Ez nem csak magasabb szintű készségeket igényel, hanem új, bizalmon alapuló viszonyt is a munkaadó és a munkavállaló között. Ilyen felfogás szükséges minden foglalkozási szinten, és ki kell terjednie olyan ágazatokra is, amelyekre általában nem úgy gondolunk mint tudásalapú ágazatokra. Kiemelkedő példa a gondozási ágazat, ahol szakképzett, motivált és alkalmazkodásra képes munkaerő szükséges ahhoz, hogy magas színvonalú gondozást biztosítson az egyre több idős európainak.

26. A Bizottság elindít egy **európai kísérleti kezdeményezést a szociális innováció területén**, amelynek célja, hogy szakértői háttérrel és egy virtuális hálót biztosítson a szociális vállalkozók, a polgárok és más ágazatok számára.

- A Bizottság az **Európai Szociális Alapból** támogatja a szociális innovációt, az Alapból az utóbbi tíz évben már a szociális innovációba – az innovációs ciklus minden elemébe – történt jelentős befektetésekre építve. Ezt kiegészíti a Szegénység elleni európai platform keretében kidolgozandó innovatív szociális kísérletekhez nyújtott támogatás.

- **A szociális innovációnak vezető szerepet kell kapnia az Európai Szociális Alap új programsorozatában.** A tagállamok már most törekedhetnek arra, hogy az Európai Szociális Alapot felhasználják a szociális innováció segítésére.

27. 2011-től a Bizottság támogat egy, **a közszférát és a szociális innovációt vizsgáló jelentős kutatási programot**, amely olyan kérdéseket vesz górcső alá, mint például a mérés és értékelés, a finanszírozás és a nagyobb léptékűre való kiterjesztés és

fejlesztés más akadályai. Azonnali lépésként a Bizottság kísérleti jelleggel bevezeti az **európai közszektor innovációs eredménytábláját**, amely a közszektorok innovációjának összevetését célzó további munka alapja lesz. A tagállamokkal együtt alaposan megvizsgálja, hogy indokolt-e európai szinten létrehozni új tanulmányi lehetőségeket és hálózatokat a közzféra vezetői számára.

- 28.** A Bizottság **konzultálni fog a szociális partnerekkel, hogy megvizsgálják, hogyan lehet a tudásalapú gazdaságot elterjeszteni az összes foglalkozási szinten és az összes ágazatban.** Javaslatokat fog kérni a szociális partnerektől a gondozási ágazat munkaerő-piaci stratégiájának kidolgozásához.

5. ÖSSZEHANGOLT ERŐFESZÍTÉS A JOBB EREDMÉNYEK ÉRDEKÉBEN: EURÓPAI INNOVÁCIÓS PARTNERSÉGEK

Európa számos jelentős társadalmi kihívással szembesül: a népesség öregedésével, az éghajlatváltozás hatásaival és az erőforrások csökkenésével egyaránt szembe kell néznie. Áttörést kell elérni a legsúlyosabb betegségek gyógyításában, és az idősek életminőségét javító új megoldásokra van szükség; különösen a városokban gyökeresen csökkenteni kell a szén-dioxid-kibocsátást és az egyéb légszennyező anyagok mennyiségét. Az alternatív energiaforrások használata és a fogyatkozó, ritka nyersanyagok pótlása, a hulladék csökkentése és újrahasznosítása, a hulladéklerakók megszüntetése, valamint vízellátásunk minőségének javítása elengedhetetlen, emellett pedig a torlódásokat csökkentő intelligens közlekedési rendszerekre, fenntartható termelésből származó egészséges, kiváló minőségű élelmiszerekre, valamint gyors és biztonságos információkezelést és -megosztást lehetővé tevő, a kommunikációt és a rendszerek kapcsolódásait elősegítő technológiákra is szükség van.

E célok sikeres megvalósítása versenyképességünket is növeli majd, és hozzájárul ahhoz, hogy az európai vállalkozások az élre kerüljenek az új technológiák kifejlesztésében, és a növekvő új piacokon világszerte vezető szerepet betöltő vállalatokká fejlődjenek, emellett pedig növeli a közszolgáltatások minőségét és hatékonyságát. Ezáltal számos új, minőségi munkahely jöhet létre.

Tekintve a nagy horderejű és sürgető társadalmi kihívásokat, valamint az egyre szűkösebbé váló erőforrásokat, Európa nem engedheti meg magának többé, hogy – mint eddig tette – elaprózza erőfeszítéseit, és csak lassan haladjon a változás útján. A kutatási és innovációs erőfeszítéseket és szakértelmet össze kell hangolni, és biztosítani kell a kritikus tömeget. Emellett kezdettől fogva az innovációs áttörések számára a piacokhoz való gyors hozzáférést lehetővé tevő feltételeket kell kialakítani, hogy azok hamar a polgárok hasznára váljanak, és versenyelőnyt teremtsenek.

i. Az európai innovációs partnerségek új megközelítése

Ezért a Bizottság Európa 2020 stratégiájában az Innovatív Unió kiemelt kezdeményezés részeként európai innovációs partnerségek indítását jelentette be. A partnerségek az európai uniós kutatás és innováció új megközelítéseinek kipróbálására adnak majd lehetőséget.

Az elsősorban **kihívások által motivált** partnerségek a társadalmi haszonra, valamint a kapcsolódó ágazatok és piacok mihamarabbi modernizálására összpontosítanak, vagyis túlmutatnak a közös technológiai kezdeményezésekre és egyéb, már létező eszközök technológiaközpontú megközelítéseire.

Másrészt a partnerségek **a teljes kutatási és innovációs lánc mentén** fejtik ki hatásukat. A partnerségek valamennyi fontos uniós, nemzeti és regionális szintű szereplőt bevonják majd a következők érdekében: i. a kutatási és fejlesztési tevékenységek felgyorsítása; ii. a demonstrációs és kísérleti projektekbe történő beruházások összehangolása; iii. a szükséges szabályozási és szabványosítási igények előrejelzése és gyors ütemű kidolgozása; továbbá iv. a kereslet növelése mindenekelőtt a közbeszerzési eljárások jobb összehangolása révén, hogy az innovatív áttörések minél hamarabb eljussanak a piacra. Az innovációs partnerségek célja, hogy a bevezetési idők lerövidítése érdekében ezeket a jelenleg még egymástól függetlenül meghozott intézkedéseket párhuzamosan dolgozzák ki és hajtsák végre.

Harmadrészt a partnerségek révén **ésszerűbbé és egyszerűbbé, illetve összehangoltabbá válnak a már meglévő eszközök és intézkedések**, és szükség esetén új tevékenységekkel is kiegészülnek. A partnerek így könnyebben együttműködhetnek, és a jelenlegiekhez képest jobb és gyorsabb eredményeket érhetnek el. Ennek érdekében a partnerségek a megfelelő, már létező eszközökre és intézkedésekre fognak támaszkodni, és szükség esetén (pl. a közös programozási, illetve vezető piacok kialakítását célzó kezdeményezések, a kereskedelmi hasznosítást megelőző és kereskedelmi közbeszerzés közös rendszerei vagy a szabályozási keretek felülvizsgálata esetében) egyetlen összehangolt politikai keretrendszerbe integrálják őket. A rugalmasság lényeges szempont, ugyanis nem lesz „egyenmegoldást” nyújtó keretrendszer.

ii. A siker feltételei

Partnerségek létrehozására – és partnerségi tevékenységekre – csak azokon a területeken van szükség, amelyeken az állami beavatkozás egyértelműen indokolt, és amelyeken a kutatás-fejlesztés támogatására irányuló uniós, nemzeti és regionális erőfeszítések, illetve a keresleti oldalon hozott intézkedések együttese gyorsabb és hatékonyabb eredményt hoz.

A partnerségek sikere nagymértékben függ a „megfelelő” partnerségek kiválasztásától. A partnerségeknek a várt eredmények megvalósulása érdekében az alábbi, egymással összefüggő feltételeknek kell eleget tenniük:

- (1) Az egész EU-t érintő konkrét társadalmi kihívásokra való összpontosítás: a partnerségeknek világos, ambiciózus és mérhető célkitűzéseket kell megfogalmazniuk, amelyek együttese még 2020 előtt lényeges, a polgárokat és az egész társadalmat érintő pozitív változásokat hoz, és nagy piaci potenciállal jár az uniós vállalkozások számára.
- (2) A politikai szereplők és az érdekelt felek határozott kötelezettségvállalása: a partnerségeknek a konkrét célkitűzések által érintett valamennyi kulcsfontosságú szereplőt be kell vonniuk azok 2020-ig történő megvalósításába; ennek érdekében huzamos időn keresztül határozott, tartós kötelezettségvállalásra van szükség. Emellett a partnerségek – többek között kutatói díjak odaítélése révén – a nyílt innovációnak és a polgári szerepvállalásnak is teret adnak. A Bizottság a partnerségek kialakításának előmozdítására fog törekedni.
- (3) Uniós hozzáadott érték teremtése: az uniós szintű intézkedéseknek növelniük kell a hatékonyságot, és a kritikus tömeget elérve széles körű hatást kell kifejteniük (pl. az eljárások egyszerűsítése és ésszerűbbé tétele, a szűkös állami források egyesítése és hatékonyabb hasznosítása, többek között a tagállamokban zajló kutatási vagy

közbeszerzési programok összehangolása révén; jobb minőségű megoldások, interoperabilitás és gyorsabb gyakorlati megvalósítás).

- (4) Fokozott figyelem fordítása az elérendő eredményekre és a kiváltott hatásokra: a partnerségeknek eredményközpontúaknak kell lenniük, így hatókörük nem lehet túl széles. A megoldandó társadalmi kihívásokat kisebb „munkacsomagokra” kell bontani; ezekre irányulóan a hasonló érdekek által vezérelt érintettek egyéni megvalósítási terveket dolgoznak ki, amelyekben meghatározzák a végrehajtandó feladatokat, valamint azok felelőseit és határidejét. A konkrét célkitűzéseket, munkaszakaszokat és az elérendő eredményeket előre meg kell határozni.
- (5) Megfelelő pénzügyi támogatás: noha az innovációs partnerségek egyik kulcsfontosságú célkitűzése az, hogy biztosítsák a szűkös pénzügyi források optimális felhasználását, és elkerüljék a költséges párhuzamosságokat, a feladatok léptéke kétségtelenül további forrásokat is szükségessé tesz majd. Ezek biztosításához valamennyi érdekelt félnek hozzá kell járulnia; a Bizottság arra fog törekedni, hogy az általános finanszírozás további növelése érdekében kihasználja az uniós költségvetési forrásokat. A jelenlegi pénzügyi terv keretében a Bizottság forrásokat különít el az első partnerségek elindításához, a következő pénzügyi tervre irányuló javaslatainak kidolgozásánál pedig fel fogja mérni a partnerségek pénzügyi szükségleteit.

iii. Irányítás és munkamódszerek

A legjobb elgondolások is kudarcba fúlhatnak, ha megvalósításuk vagy nyomon követésük nem megfelelő. A partnerségek sikere szempontjából ezért nagyon lényeges, hogy olyan hatékony, egyszerű és eléggé rugalmas struktúrákat lehessen kialakítani, amelyek lehetővé teszik az elért haladás irányítását és nyomon követését, az eltérő érdekek összeegyeztetését és az esetleges késedelmek okozta bármilyen veszteség orvoslását.

Az irányítási struktúráknak meg kell teremteniük a szükséges magas fokú elkötelezettség és funkcionális irányítás közötti egyensúlyt, biztosítva az operatív feladatok erősen decentralizált végrehajtását. Ezáltal a gyakorlati megvalósításban érintettek és más kulcsfontosságú szereplők hatékonyan szerepet vállalhatnak. A résztvevők kiválasztásánál integrált megközelítést kell alkalmazni annak érdekében, hogy a kínálati-keresleti rendszer egyes szakaszaiban tevékenykedő érdekelt meg megfelelően képviseltethessék magukat. Figyelembe véve a különböző csoportok fontosságát, valamennyi partnerség élén egy-egy reprezentatív irányítóbizottságnak kell állnia, amelyet a tagállamok részéről meghatározott számú magas szintű képviselő (miniszter), valamint parlamenti képviselők, vezető ipari szereplők, kutatók és más kulcsfontosságú érintettek alkotnak, akiknek nagyfokú elkötelezettséggel kell törekedniük a partnerség célkitűzéseinek megvalósítására. Az irányítóbizottságot a magán- és közszféra elméleti és gyakorlati szakértőiből és felhasználóiból álló operatív csoportok támogatják. Ezek feladata, hogy meghatározzák a „munkacsomagok” tartalmát, és gyakorlati megvalósításukról gondoskodjanak. A bizottság élén egy vagy több vezető biztos áll; munkáját egy, a Bizottság által rendelkezésre bocsátott titkárság segíti. A bizottság legelső feladata az lesz, hogy egy többéves stratégiai munkatervet dolgozzon ki. Ebben konkrét célkitűzéseket fogalmaz meg, és meghatározza az érintettek feladatköreit, illetve az előrelépések nyomon követésének szakaszait. Uniós szinten a Bizottság a Tanáccsal és a Parlamenttel szorosan együttműködve erőteljes politikai támogatást nyújt az egyes partnerségek célkitűzéseinek és vezetésének támogatása, valamint a szükséges szabályozási keret mihamarabbi megteremtése érdekében.

iv. Az európai innovációs partnerségek kijelölése

Az Európa 2020 stratégia intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre irányuló célkitűzésének megvalósítása érdekében a Bizottság innovációs partnerségek indítását tervezi az olyan jelentős társadalmi kihívásokkal foglalkozó kulcsterületeken, mint az energiabiztonság, a közlekedés, az éghajlatváltozás és az erőforrás-hatékonyság, az egészség és az öregedés, a környezetbarát gyártási módszerek és a területgazdálkodás.

A lehetséges partnerségek többek között a következő területekre terjedhetnek ki:

- A városok jelentette nagyszabású éghajlat-változási és energetikai problémák kezelése (a városok energiafogyasztása az EU teljes energiafogyasztásának 80 %-át teszi ki, és üvegházgáz-kibocsátásuk aránya is hasonló); ennek érdekében a kulcsfontosságú szereplőket tömörítő reprezentatív platformot kell létrehozni, és támogatni a létező vagy jövőbeni információs és kommunikációs technológiák alkalmazását annak érdekében, hogy felgyorsítható legyen az intelligens hálózatok, a megújuló energiával működő új rendszerek, valamint az intelligensebb és tisztább városi közlekedés elterjedése, illetve az épületek energiahatékonyságának növelése;
- vízkészleteink jobb minőségének és hatékonyabb felhasználásának biztosítása;
- a nem energetikai nyersanyagok biztonságos elérhetősége, illetve hatékony és fenntartható kezelése és felhasználása a teljes értékteremtési lánc mentén;
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése a közlekedés kibocsátási hatékonyságát növelő megoldásokkal a városi közlekedésen kívül is; ennek érdekében többek között valamennyi közlekedési eszköz tekintetében interoperábilis és intelligens forgalomirányítási rendszerek vezethetők be, ami a logisztikai rendszerek fejlődését és az emberek szokásainak megváltoztatását eredményezi;
- a digitális társadalom keretében az EU versenyképességének az ösztönzése az információhoz való gyorsabb hozzáférés és a megbízható kommunikáció új módozatainak biztosítása révén, továbbá a rendszerek összekapcsolása és a főként a jövő internethálózata által lehetővé tett tudásmegosztás által;
- a nagy erőforrás-hatékonysággal, eredményesen és alacsony kibocsátással előállított élelmiszerekkel történő ellátás javítása a mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozási eljárások optimalizálása révén;
- az öregedő népesség életminőségének javítása többek között az életkorral összefüggő betegségekre irányuló új innovatív módszerek, klinikai tesztelés, diagnosztika és kezelés révén; új, innovatív IKT-alapú megoldások alkalmazása, valamint az idősebbek igényeinek megfelelő új termékek, eszközök és szolgáltatások kifejlesztése és bevezetése.

Konkrét partnerségek indítására irányuló előkészületek a következő területeken történtek: aktív és egészséges idősor, hatékony vízhasználat, nem energetikai nyersanyagok, intelligens mobilitás, mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság, valamint az energiahatékonyság, tiszta közlekedés és gyors internetkapcsolat jellemezte intelligens, élhetőbb városok megteremtése (lásd a III. mellékletet).

Mivel azonban az innovációs partnerségek új megközelítést jelentenek, a Bizottság először egy kísérleti partnerség keretében kívánja tesztelni, mielőtt további partnerségeket indítana. A

kísérleti projekt kézzelfoghatóvá teszi a koncepció hozzáadott értékét, és valamennyi kulcsfontosságú szereplő érdekeltsége és elkötelezettsége mérhetővé válik. Emellett a projekt bepillantást nyújt a munkacsomagok optimális kidolgozási eljárásaiba és a hatékony irányítás módozataiba.

A téma társadalmi jelentősége, valamint a partnerségi koncepció előkészítési stádiuma és reprezentatív jellege alapján a Bizottság az aktív és egészséges időskor témakörét javasolja a kísérleti projekt témájaként. A projekt célkitűzése legkésőbb 2020-ig elérni, hogy a polgárok hosszabb ideig élhessenek egészségesen és függetlenül, kettővel növelve egészségben eltöltött éveik számát. További célkitűzése lesz, hogy ezáltal javítsa társadalombiztosítási és egészségügyi rendszereink fenntarthatóságát és hatékonyságát, és megteremtse az innovatív termékek és szolgáltatások uniós és globális piacát, amely új lehetőségeket rejt majd magában az uniós vállalkozások számára. Az aktív és egészséges időskor témakörében javasolt kísérleti projektről további információk találhatóak a III. mellékletben.

2011 a partnerségeken alapuló megközelítés „tesztidőszaka” lesz. A Bizottság 2010 végéig megbízható kritériumrendszert, valamint szigorú és átlátható eljárást dolgoz ki a jövőbeni partnerségek kiválasztásához. A kritériumrendszer és a kiválasztási eljárás 2011 januárjától lesz alkalmazható. Az említett eljárás és az alkalmazott kritériumok alapján, valamint annak megerősítését követően, hogy a (többek között az energetika, az intelligens városok, a fenntartható nyersanyagellátás, a hatékony vízhasználat, az intelligens mobilitás, valamint a termelékeny és fenntartható mezőgazdaság területeivel foglalkozó) potenciális partnerségekre vonatkozó tervek elkészültek, a Bizottság 2011 februárjától az év folyamán a többi intézménynek is bemutatja a kritériumokat teljesítő partnerségekre irányuló javaslatokat. Ez az Európa 2020 stratégia részét képező kezdeményezés összhangban van az alacsony széndioxid-kibocsátású, energiahatékony, erős ipari háttérrel rendelkező gazdaság megteremtésének célkitűzésével.

2011 júniusában a Bizottság közleményt terjeszt elő, amelyben hivatalosan javaslatot tesz a megfelelő partnerségekre, és részletesen is tájékoztat azok irányításáról, finanszírozásáról és végrehajtásáról. A „tesztidőszak” végén, vagyis még 2011-ben a Bizottság felülvizsgálja és értékeli a partnerségeken alapuló megközelítés hatékonyságát, továbbá állást foglal, hogy tovább kívánja-e folytatni az erre irányuló tevékenységet, és ha igen, milyen formában, különös tekintettel a következő kutatási keretprogram keretében történő finanszírozásra.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások:

29. A Bizottság felkéri a Tanácsot, a Parlamentet, a tagállamokat, az ipari szereplőket és az egyéb érintetteket, hogy támogassák az innovációs partnerségek tervét, és nevezzék meg azokat a konkrét kötelezettségvállalásokat, amelyek révén hozzá kívánnak járulni a terv működőképes megvalósításához. A Bizottság valamennyi kulcsfontosságú szereplőt felszólítja arra, hogy a partnerség kitűzött céljainak elérése érdekében kötelezzék el magukat erőfeszítéseik és erőforrásaik egyesítése mellett.

A Bizottság örömmel veszi a jövőbeni partnerségek potenciális területeivel, illetve a sikerkritériumoknak másként megfelelő lehetőségekkel kapcsolatos véleményeket és ötleteket.

Első konkrét lépésként a Bizottság előkészületeket tesz annak érdekében, hogy 2011 elejéig elindíthassa az aktív és egészséges időskorra irányuló kísérleti

partnerséget. A Parlament és a Tanács véleményét, valamint az érdekelt felek hozzájárulásait is figyelembe véve a Bizottság 2011 folyamán további partnerségekre irányuló javaslatokat dolgoz ki.

6. POLITIKAI INTÉZKEDÉSEINK HATÁSÁNAK FOKOZÁSA KIFELÉ IRÁNYULÓ ÖSSZEFOGÁSSAL

A tudásért és piacokért folytatott verseny egyre globálisabb méreteket ölt. A magánszektorban a kutatási, fejlesztési és innovációs beruházások helyszíneinek kiválasztása nemzetközi keretek közt történik. Európa egyre inkább lemarad a globális versenyben. A Innovatív Unióra vonatkozó említett intézkedéseknek az a céljuk, hogy visszafordítsák ezt a tendenciát, és Európát vonzóbbá tegyék a vállalatok és beruházók számára.

Európa sikere azonban attól is függ, hogy mennyire képes megállítani a bizonyos szempontból agyelszívásnak tekinthető több évtizedes folyamatot, és magához vonzani a kiemelkedő tehetségeket. Az európai egyetemeken és kutatóintézetekben minden évben külföldi állampolgárok ezrei szereznek természettudományos vagy mérnöki képesítést. Ezeknek a szakembereknek lehetővé kell tenni, hogy Európában maradhassanak, kihasználva a tudományosvízum-csomag²⁷ és a kékkártyarendszer nyújtotta lehetőségeket. A szükséges jogi feltételek biztosításán túl pedig meg kell győzni őket arról, hogy az európai egyetemek és kutatóközpontok, valamint a körük csoportosuló innovációs klaszterek a nemzetközi kiválóság letéteményesei, és vonzó élet- és munkakörülményeket kell teremteni számukra.

Európa csak akkor lehet sikeres a kiválóságért folytatott globális versenyben, ha tovább erősíti nemzetközi szintű tudományos és technológiai együttműködéseit. Az EU kutatási programjai világszerte a legnyitottabbak közé tartoznak. Az európai piacok világviszonylatban szintén a legnyitottabbnak tekinthetők: a beruházók számára egy 500 millió fogyasztót számláló, világos, kiszámítható és méltányos szabályokon alapuló integrált és versenyképes belső piacot jelentenek.

E nyitottság szellemében meg kell erősítenünk a harmadik országokkal folytatott tudományos és technológiai együttműködésünket is. A nemzetközi együttműködést egy, a közös kutatási-fejlesztési vagy innovációs projektek eredményeinek piaci hasznosítását elősegítő integrált megközelítésnek is kísérnie kell. Ennek érdekében biztosítani kell a szellemi tulajdonjogok egyenlő védelmét, az interoperábilis szabványokhoz való nyílt hozzáférést és a közbeszerzési eljárások megkülönböztetéstől mentes jellegét, továbbá – a nemzetközi követelményekkel összhangban – fel kell számolni a kereskedelem útjában álló nem fizikai akadályokat.

A kutatás és innováció világszerte egyenlő versenyfeltételeinek megteremtése érdekében Európának egységesen kell fellépnie. Jelenleg azonban úgy tűnik, hogy a tagállamok, a régiók, sőt még a helyi hatóságok is inkább versenytársai egymásnak, hiszen külön tudományos megállapodásokat, tevékenységeket és irodákat tartanak fenn más gazdaságokban. Ez azonban az erőfeszítések pazarolását és szétaprózódását vonja maga után, és egyúttal tárgyalási pozíciókat is gyengíti a legfőbb nemzetközi partnereinkkel az egyenlő versenyfeltételek közötti piaci hozzáféréstől folytatott vitában. Ezért fel kell gyorsítani a közelmúltban a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés európai keretének megteremtése és a nemzetközi együttműködés stratégiai fóruma kapcsán elért előrelépéseket.

²⁷ A Tanács irányelve (2005/71/EK, HL L 289/15., 2005.11.3., 15. o., ideértve a rövid távú kutatói vízumokkal kapcsolatos közösségi ajánlást is).

Csaknem valamennyi társadalmi kihívás, amelyre az európai kutatási és innovációs erőfeszítéseknek összpontosítaniuk kell, globális szinten is megmutatkozik. Számos kihívás csak közös nemzetközi összefogással oldható meg.²⁸ Emellett a kutatási infrastruktúra számos fontos eleme hatalmas beruházásokat igényel, amelyek csak nemzetközi összefogással fedezhetők.

Az Innovatív Unióra vonatkozó vállalások

- 30.** 2012-ig az Európai Unió és tagállamai integrált politikákat fogadnak el annak érdekében, **hogy Európát vonzó célponttá tegyék a vezető tudósok, kutatók és újítók számára, és hogy megfelelő számú magasan képzett harmadik országbeli állampolgárt ösztönözzenek arra, hogy Európában éljenek.**
- 31.** **Az Európai Uniónak és a tagállamoknak közös érdekű kérdésként kell kezelniük a harmadik országokkal folytatott tudományos együttműködést, és közös megközelítéseket kell kidolgozniuk. Ezáltal hozzájárulnak a társadalmi kihívásokra irányuló átfogó megközelítések és megoldások kialakításához, valamint az egyenlő versenyfeltételek megteremtéséhez (a piacra jutás korlátainak felszámolása, a szabványosítási eljárások egyszerűsítése, a szellemi tulajdonjog védelme, közbeszerzési szerződésekhez való hozzáférés stb.).** 2012-ben a Bizottság – az Európai Kutatási Térség mellett – a nemzetközi együttműködési stratégiai fórum eredményei alapján olyan közös uniós/tagállami prioritásokat terjeszt elő a tudomány és technológia területén, amelyek a harmadik országokkal szemben kialakítandó összehangolt álláspontok vagy a velük folytatott közös kezdeményezések kiindulópontját képezik majd. A köztes időszakban az EU és tagállamai összehangoltan lépnek fel a harmadik országokkal való tudományos és technológiai megállapodások megkötése, illetve az e téren zajló tevékenységek folytatása során. Az EU és tagállamai által harmadik országokkal köthető keretmegállapodások potenciális alkalmazási körét meg kell vizsgálni.
- 32.** Az Európai Uniónak fokoznia kell a globális kutatási infrastruktúrák kiépítésére irányuló együttműködéseit. 2012-ig **megállapodásra kell jutni a nemzetközi partnerekkel azoknak a kutatási infrastruktúráknak a fejlesztését illetően (beleértve az IKT-infrastruktúrákat is), amelyek a beruházások nagysága, összetettsége és/vagy az interoperabilitási követelmények miatt csak nemzetközi szinten valósíthatók meg.**

7. TEGYÜNK A SIKERÉRT!

Annak érdekében, hogy az EU valóban Innovatív Unióvá váljon, hosszú éveken át folyamatos erőfeszítésre, szoros együttműködésre és az intézkedések hatékony végrehajtására van szükség valamennyi – uniós, nemzeti és regionális – szinten. Ezért az Innovatív Unió valamennyi résztvevőjének szerepét és felelősségi körét világosan ki kell jelölni, és szigorú nyomon követési rendszert kell bevezetni a késedelmek elkerülése érdekében.

²⁸ Ebben az összefüggésben lényeges szerepe van az EU fejlesztési politikájának.

7.1. A kutatási és innovációs rendszerek reformja

Az uniós szintű fellépések lényegesek, a vállalkozások fejlődését, valamint a polgárok beruházási képességét és készségét azonban a nemzeti kutatási és innovációs rendszerek minősége, illetve a rendszerek egymással és az uniós szintű intézkedésekkel való kölcsönhatása is nagyban meghatározza. A nemzeti és regionális politikák ugyanakkor jelentős reformokra szorulnak.

Annak érdekében, hogy a tagállamok a jelenlegi szigorú költségvetési korlátok között könnyebben kidolgozhassák e reformokat, a Bizottság a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározta azokat a politikai jellemzőket, amelyeket a legtöbb jól teljesítő rendszer magában hordoz (lásd az I. mellékletet). E jellemzők nagy részét a jelen közleményben javasolt politikai kötelezettségvállalások is tükrözik. A Bizottság arra szólítja fel a tagállamokat, hogy e politikai jellemzők alapján készítsenek átfogó értékelést kutatási és innovációs rendszereikről, majd ezt követően a 2011 áprilisáig lezárásra kerülő „Európa 2020” nemzeti reformprogramjaik keretében határozzák meg a kulcsfontosságú reformokat. E politikai jellemzők az uniós tagjelölt és potenciálisan tagjelölt országok számára is fontosak lehetnek.

A Bizottság az itt meghatározott politikai jellemzőkre támaszkodva ösztönözni fogja a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjét, és továbbfejleszti politikai monitoringrendszeit (pl. Trendchart, ERA-WATCH). Emellett kész támogatni a nemzetközi szakértők közreműködését is igénylő országspecifikus értékelések készítését. A Bizottság különös mértékben törekszik arra, hogy új stratégiai alapokra helyezze a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD) folytatott együttműködését.

A Bizottság véleménye szerint a (Versenyképességi) Tanács – az Európa 2020 stratégia részét képező átfogó gazdaságpolitikai koordináció („európai szemeszter”) keretében – új szerepet vállalhat az innovációs reformok terén tett tagállami előrelépések nyomon követésében.

33. A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy az I. mellékletben felsorolt politikai jellemzők alapján végezzék el rendszereik értékelését, és nemzeti reformprogramjaik részeként határozzák meg a kulcsfontosságú kihívásokat és fő reformokat. A Bizottság a bevált gyakorlatok cseréjével, kölcsönös ellenőrzésekkel és egy tudásbázis kialakításával támogatja majd ezt a folyamatot. A Bizottság saját kutatási és innovációs kezdeményezései kialakításánál is alkalmazni fogja ezeket a jellemzőket. Az előrelépések nyomon követése az integrált gazdaságpolitikai koordináció („európai szemeszter”) keretében történik majd.

7.2. A haladás mérése

Az Innovatív Unió megvalósítása irányában tett előrelépést az Európai Tanács két fő mutató alapján méri: a K+F beruházási célérték és egy új, az Európai Tanács által javasolt innovációs mutató alapján.²⁹

Annak érdekében, hogy eleget tehessen az Európai Tanács felszólításának, a Bizottság egy vezető gazdasági újítókából és közgazdászokból álló magas szintű munkacsoporttól kap támogatást. A csoport feladata, hogy meghatározza a kutatási, fejlesztési és innovációs intenzitást optimálisan tükröző potenciális mutatókat, elkerülve a 3%-os célérték

²⁹ Az Európai Tanács 2010. március 25–26-i következtetései (EUCO 7/10).

megvalósítását szolgáló K+F beruházásokkal való átfedéseket; ezért az eredményekre és hatásokra összpontosít, és gondoskodik azok nemzetközi összehasonlíthatóságáról.

A munkacsoport azt a következtetést³⁰ vonta le, hogy sürgető szükség van az adatok elérhetőségének javítására, valamint az innovációs teljesítmény mérésére és nyomon követésére szolgáló mutatók alkalmazási körének és minőségének javítására, nemcsak a technológia, hanem az innováció más formái tekintetében is (pl. innováció a közszolgáltatások terén). A csoport két lehetőséget vizsgált meg: az egyik alternatívát három azonnal rendelkezésre álló mutató együttese jelentené (ezek szabadalmi bejelentésekre, a csúcstechnológiai és a közepes technológiai színvonalú termékek kereskedelmi mérleghez történő hozzájárulására, valamint a tudásintenzív területeken tapasztalható foglalkoztatottságra terjednek ki); a másik lehetőség egy különálló mutató alkalmazása lenne (ez az innovatív üzleti tevékenységek sikeres kivitelezését és dinamizmusát tükrözné). Míg az üzleti demográfiai adatok már most rendelkezésre állnak, a gyorsan fejlődő vállalatok gazdasági szférában betöltött részarányát mérő új mutató további munkát igényel, amely akár két évbe is beletelhet.

A munkacsoport következtetéseinek vizsgálatát követően a Bizottság úgy határozott, hogy javaslatában a gyorsan növekvő innovatív vállalatok arányát jelző különálló mutató alkalmazása mellett foglal állást, mivel az – a két év fejlesztési idő ellenére – optimálisan megfelel az Európai Tanács felkérésében foglaltaknak. A mutató jó eszköz a gazdaság dinamikájának mérésére, és fontos információkkal szolgál a jövőbeni növekedést és munkahelyteremtést szolgáló gazdasági területekről. Emellett a mutató eredményközpontú, és az uniós és nemzeti szintű politikai döntéshozók által egyaránt alakítható keretfeltételek innovációra gyakorolt hatását is tükrözi. Az indikátor továbbá azokra a kritikus hiányosságokra is összpontosít, amelyeket az EU-nak pótolnia kell, ha fel akar zárkózni az innovációban világszerte élen járó országokhoz.

A Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy az innováció összetettségének fényében a mutatók szélesebb skálájára van szükség az elért haladás teljes nyomon követéséhez. Ezért az európai innovációs eredménytáblát alapul véve kidolgozta az Innovatív Unió kutatási és innovációs eredménytábláját, amely a mutatók széles skálája – többek között a magas szintű munkacsoport által kidolgozott indikátorok – révén lehetőséget ad az EU és a tagállamok teljesítményének összehasonlító értékelésére. A mutatók jegyzékét a II. melléklet tartalmazza. Noha ezek a legjobb rendelkezésre álló statisztikai forrásokon alapulnak, tovább kell folytatni többek között a nem technológiai jellegű innovációra, a tervezésre, a szolgáltatási innovációra és a regionális szintű teljesítményre irányuló mutatók kidolgozását.

34. A Bizottság ezért azt javasolja, hogy kezdjék meg azokat az előkészületi munkákat, amelyek a gyorsan növekvő vállalatok részarányát a gazdasági szférában mérő új mutató kidolgozásához szükségesek. Ez a tagállamok és a nemzetközi partnerek teljes körű együttműködését teszi szükségessé. E kötelezettségvállalásokat szem előtt tartva a Bizottság előterjeszti a szükséges javaslatokat, és sürgősen intézkedéseket hoz annak érdekében, hogy a mutató kidolgozása az elkövetkező két évben végbemehessen (adott esetben az OECD-vel együttműködésben), és idővel az Európa 2020 stratégia új, fő mutatójává váljon, amely az EU teljesítményét fő kereskedelmi partnereivel összehasonlíthatóvá teszi.

³⁰ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm

- **A Bizottság azonnali hatállyal – az Innovatív Unió kutatási és innovációs eredménytáblája alapján (lásd a II. mellékletet) – nyomon követi az innováció terén tett általános előrelépéseket.**

7.3. Általános kötelezettségvállalás az Innovatív Unió megvalósításáért

Az Innovatív Unió sikerének kulcsát az uniós intézmények és más érdekelttek együttes összefogása jelenti.

Az Európai Tanácsnak iránymutatást kell nyújtania, és politikai lendületet kell adnia az Európa 2020 részét képező folyamatnak.

A Tanácsnak vezető szerepet kell betöltenie az uniós keretfeltételek javításához szükséges intézkedések elfogadásában. Az európai innovációs partnerségek elindítását követően a Tanácsnak biztosítania kell a partnerségek sikeres megvalósításához elengedhetetlen feltételeket. A Bizottság azt javasolja, hogy a Tanács félévente egyszer „Innovációs Tanácsként” üljön össze; ennek keretében az érintett minisztereknek számba kell venniük az elért haladást, és meg kell határozniuk az új impulzusokat igénylő területeket.

A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet, hogy az Innovatív Unióval kapcsolatos javaslatokat és kezdeményezéseket – így az európai innovációs partnerségek kijelölését és sikerre vitelét is – prioritásként kezelje. A Bizottság üdvözlé, ha a Parlament a nemzeti parlamentek és az érdekelttek képviselőivel évente egyszer széles körű politikai vitát folytatna az elért haladásról, levonná ennek legfontosabb következtetéseit, és az Innovatív Unióval kapcsolatos kérdéseknek kiemelt helyet biztosítana a politikai napirenden.

Az Európai Bizottság kidolgozza az Innovatív Unió keretében előirányzott kezdeményezéseket. A tagállamokat támogatja rendszereik modernizálásában, és valamennyi szinten ösztönzi a bevált gyakorlatok cseréjét. A Bizottság kiterjeszti az Európai Kutatási Térség Szakértői Testületének megbízatását, amelynek feladata, hogy az üzleti és pénzügyi szféra vezető képviselőinek, valamint fiatal kutatóknak és újítóknak a bevonásával folyamatosan értékelje az Innovatív Unió eredményeit, véleményezze az új tendenciákat, és ajánlásokat fogalmazzon meg a prioritásokkal és az elvégzendő feladatokkal kapcsolatban. A Bizottság szisztematikusan nyomon követi az előrelépéseket, és ezekről évente egyszer jelentést tesz. Szükség esetén él a Szerződés szerint fennálló előjogaival, és idevonatkozó országspecifikus ajánlásokat tesz, ezzel segítve a tagállamokat a reformfolyamatok végrehajtásában.

A tagállamok (és régióik) gondoskodnak arról, hogy a szükséges, még kialakítatlan irányítási struktúrák bevezetésre kerüljenek. Saját rendszereikről mélyreható értékeléseket készítenek, a kiválóság támogatása jegyében megvizsgálják azok reformlehetőségeit, szorosabb együttműködésre törekednek, és támogatják az uniós szempontú intelligens specializációt. Az Európa 2020 stratégia által meghatározott prioritásokat szem előtt tartva felülvizsgálják a strukturális alapokból társfinanszírozott működési programjaikat, és arra törekednek, hogy kiegészítő forrásokat biztosítsanak a kutatás és innováció előmozdítására. A 2011 áprilisáig lezárásra kerülő nemzeti reformprogramokban meg kell határozniuk a konkrét jövőbeni lépéseket és ezek ütemtervét, továbbá az adott esetben felmerülő költségek finanszírozási lehetőségeit. Az újonnan megalakult Európai Kutatási Térséggel Foglalkozó Bizottság (ERAC) támogatja az Innovatív Unió megvalósítása terén tett tagállami előrelépéseket. Ennek érdekében gondoskodik az ipari minisztériumok megfelelő közreműködéséről és a vállalkozáspolitikai csoporttal történő egyeztetésről.

Az érdekelt feleket – a gazdasági élet képviselőit, a helyi hatóságokat, a szociális partnereket, az alapítványokat, a nem kormányzati szervezeteket – a Bizottság az Innovatív Unió támogatására szólítja fel. Emellett az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot és a Régiók Bizottságát arra kéri fel, hogy a nagyobb támogatottság, a kezdemények ösztönzése és a bevált gyakorlatok terjesztése érdekében működjenek együtt az általuk képviselt szervezetekkel és testületekkel.

A Bizottság az online tapasztalatcsere és a közösségi hálózatépítés eszközeivel is elősegíti az Innovatív Unióval kapcsolatos vitát, valamint az ötletek és bevált gyakorlatok cseréjét.

A változási folyamat további felgyorsítása és az innovatív gondolkodásmód ösztönzése érdekében a Bizottság a javasolt európai parlamenti vitával egyidejűleg évente innovációs konferenciát hív össze, amelynek résztvevői az Innovatív Unió aktuális helyzetét vitatják majd meg. A konferencián miniszterek, európai parlamenti képviselők, vezető üzletemberek, egyetemi dékánok, kutatóintézetek igazgatói, bankárok, kockázati befektetők, vezető kutatók, újtók és nem utolsósorban európai polgárok vehetnek részt.

I. MELLÉKLET Értékelési eszköz:

A jól működő nemzeti és regionális szintű kutatási és innovációs rendszerek jellemzői

1. **A kutatás és innováció támogatása olyan kulcsfontosságú politikai eszköznek tekinthető, amely elősegíti a versenyképességet és az új munkahelyek teremtését, választ adhat a legnagyobb társadalmi kihívásokra, és javíthatja az életminőséget. Mindezt a nyilvánosság számára is egyértelművé kell tenni**
  - A kapcsolódó szakpolitikai területek (oktatás és készségfejlesztés, működőképes termék- és szolgáltatáspiacok, pénzügyi és munkaerőpiacok, vállalkozásokkal és üzleti környezettel kapcsolatos politika, iparpolitika, kohéziós politika és területfejlesztés, infrastruktúra/IKT, adózás) valamennyi szintjének állami intézkedései egy stratégiai jellegű, összehangolt és integrált keretrendszerben kerülnek kidolgozásra és végrehajtásra, amelynek célja az innováció ösztönzése, valamint a tudásbázis és az alapkutatás erősítése.
  - Az egyedi prioritásokra összpontosító szakpolitikai intézkedések és pénzügyi források fokozottan az olyan fő társadalmi kihívásokra irányulnak, mint az erőforrás-hatékonyság, az éghajlatváltozás, valamint az egészséggel és öregedéssel kapcsolatos problémák, és a kihívásokra választ jelentő új megoldásokból versenyelőnyt igyekeznek kovácsolni.

2. **A kutatási és innovációs politikák kidolgozásának és végrehajtásának irányítása a legmagasabb politikai szinten, többéves stratégiai terv alapján történik. A politikák és eszközök célja a meglévő vagy éppen kialakulóban levő nemzeti/regionális erősségek uniós szintű kiaknázása („intelligens specializáció”)**
  - A legfelső politika által irányított hatékony és stabil kormány szintű struktúra több évre meghatározza az átfogó politikai irányvonalakat, és fenntartható, megfelelően összehangolt végrehajtást tesz lehetővé. A struktúrát támogató hálózatok az összes fontos érintett felet – ipari szereplőket, regionális és helyi hatóságokat, parlamenti képviselőket és polgárokat – tömörítik. E hálózatok ösztönzően hatnak az innovációs kultúra kialakulására, és erősítik a tudományos élet és a társadalom egymás iránti bizalmát.
  - Mielőtt többéves stratégia keretében adott számú prioritás meghatározására kerülne sor, nemzetközi elemzés készül a nemzeti és regionális szintek erősségeiről és gyengéiről, a feltáruló lehetőségekről („intelligens specializáció”) és a piac alakulásáról; ezt egy kiszámítható politikai és pénzügyi keret kidolgozása kíséri. Az uniós prioritásokat megfelelő mértékben tükröző stratégia elkerüli a költséges párhuzamosságokat és az erőfeszítések szétaprózódását, és tevékenyen arra törekszik, hogy kiaknázza a közös programozási és **határokon átnyúló együttműködési** lehetőségeket, valamint **az uniós eszközök által gerjesztett pozitív hatásokat**. Az Unió kívüli országokkal folytatott kétoldalú együttműködések egyértelmű stratégián alapulnak, és – amennyiben erre lehetőség van – a többi uniós tagállammal folytatott koordináció előzi meg őket.

- A hatékony nyomon követési és felülvizsgálati rendszer teljes körűen kihasználja a teljesítménymutatókban, a nemzetközi rangsorolásokban és az utólagos értékelési eszközökben rejlő lehetőségeket.

3. Az innovációs politika széleskörűen értelmezett fogalom, amely túlmutat a technológiai célú kutatáson és alkalmazásokon

- Az innováció átfogó megközelítése – amely magában foglalja a szolgáltatásokban, a folyamatok optimalizálásában és a szervezeti átalakításokban, az üzleti modellekben, a marketingben, a márkaépítésben és a tervezésben rejlő innovációt – aktív támogatottságot élvez. Ennek érdekében többek között teret ad a nyílt innovációnak és az azt képviselő felhasználók vagy fogyasztók csoportjai által végzett interdiszciplináris munkának.
- Az egymással összhangban kidolgozott kínálati és keresleti oldali politikák az egységes piac befogadó erejére támaszkodnak és azt növelik.

4. A megfelelő és kiszámítható állami kutatási és innovációs beruházások célja mindenképp a magánberuházások ösztönzése

- Elismert tény, hogy az állami finanszírozásnak fontos szerepe van a magas színvonalú tudásinfrastruktúra biztosításában, illetve az oktatási és kutatási kiválóság ösztönzésében, többek között a világszínvonalú kutatási infrastruktúrákhoz való hozzáférés biztosítása, a regionális tudományos-technológiai kapacitások kiépítése és az innovációs tevékenységnek különösen gazdasági recesszió idején történő támogatása révén. Ezért az oktatás, kutatás és innováció állami támogatása prioritásnak tekintendő. Ezek finanszírozását – a kiszámíthatóság és a hosszú távú hatás érdekében – többéves tervek keretében biztosítják, adott esetben a strukturális alapokat is igénybe véve.
- Az állami támogatások egyik célja a magántőke nagyobb mértékű bevonása a beruházásokba. Innovatív finanszírozási megoldások (pl. a köz- és magánszféra közötti partnerségek) és adókedvezmények kerülnek bevezetésre a megfelelő felülvizsgálatot követően. A változó keretfeltételek függvényében reformokat hajtanak végre a beruházások optimális megtérülése érdekében.

5. A kiválóság a kutatási és oktatási politika kulcsa

- A kutatások finanszírozása fokozottan versenyhez kötött. Egyértelmű a kutatások intézményi és projektalapú finanszírozása közötti egyensúly megteremtésének szükségessége. Az intézményeket nemzetközileg elismert kritériumok alapján történő értékelésnek vetik alá, a projektek pedig – külső szakértői értékeléseket követően – a pályázatok minősége és a várható eredmények alapján kerülnek kiválasztásra. A kutatói pénzügyi támogatások határoktól és intézménytől függetlenül felhasználhatók. Az államilag finanszírozott kutatások eredményeinek védelme és közzététele oly módon történik, hogy egyúttal ösztönözzön azok hasznosítására.
- A felsőoktatási és kutatási intézmények megfelelő autonómiát élveznek oktatási, kutatási és innovációs tevékenységeik megszervezésében, a nyílt pályázatok alkalmazásában és az alternatív finanszírozási lehetőségek (jótékony célú támogatások) kiaknázásában.

- A kutatói szakmai pályákra (a doktori tanulmányokra) vonatkozó jogi, pénzügyi és társadalmi keretek nemzetközi viszonylatban – különösen az USA-hoz mérten – kedvező feltételeket teremtenek nők és férfiak számára egyaránt. Adottak a szakmai és magánélet összeegyeztetéséhez, valamint a szakmai fejlődéshez és képzéshez szükséges megfelelő körülmények. A nemzetközi szinten kiemelkedő tehetségek megnyerésére különféle ösztönző programok szolgálnak.

6. Az oktatási és képzési rendszerek biztosítják a kompetenciák megfelelő kombinációját

- A politikák és az ösztönzők megléte biztosítja egyrészt, hogy elegendő diplomás (posztgraduális szakember) álljon rendelkezésre a tudományok, a technológia, a mérnöki pálya és a matematika területén, másrészt hogy közép és hosszútávon a kompetenciák megfelelő kombinációja érvényesüljön a lakosság körében (többek között hatékony szakképzési, oktatási és képzési rendszerek révén).
- Az oktatási és képzési tantervek arra összpontosítanak, hogy az emberek tanulási készségeket sajátítsanak el és olyan transzverzális kompetenciákat fejlesszenek ki mint a kritikus gondolkodás, problémamegoldás, kreativitás, csapatmunka, interkulturális és kommunikációs készségek. Külön figyelmet kell fordítani az innovációs készségek terén mutatkozó hiányosságok pótlására. A vállalkozáspolitikai oktatás és képzés széles körűen rendelkezésre áll illetve a tantervek részét képezi. E célból aktívan támogatják a formális oktatás és egyéb ágazatok közötti partnerségeket.

7. A felsőoktatási intézmények, kutatóközpontok és az üzleti szféra közötti regionális, nemzeti és nemzetközi szintű partnerségeket aktívan támogatják

- Lehetőség szerint a kutatási erőfeszítéseket az innovatív ötletek piaci értékesítését támogató eszközök kísérik. Rendelkezésre állnak olyan politikák és eszközök – például az innovációs és tudásklaszterek, a tudásátadást célzó platformok és utalványrendszerek –, melyek célja az együttműködés és a tudásmegosztás ösztönzése, továbbá kedvezőbb üzleti környezet kialakítása a kkv-k számára.
- A kutatók és innovátorok könnyen tudnak mozogni köz- és magánintézmények között. Egyértelmű szabályok vonatkoznak a szellemi tulajdon-jogok birtoklására, továbbá tudásmegosztási és támogatási rendszerek működnek, melyek megkönnyítik a tudásátadást és az egyetemi vállalkozások létrehozását, valamint vonzzák a (kockázati) tőkét és az ún. „üzleti angyalokat”.
- Nincsenek akadályai a transznacionális partnerségek és együttműködések létrehozásának és működtetésének.

8. Keretfeltételek ösztönzik a kutatás-fejlesztésbe, a vállalkozói készségekbe és az innovációba történő üzleti befektetéseket

- Az innováció és a vállalkozói készségek ösztönzésére, valamint az üzleti környezet minőségének javítására irányuló politikák szorosan összekapcsolódnak egymással.

- Adottak a kedvező feltételek egy növekvő és szilárd kockázattól-ke-piac támogatásához, különösen a korai szakaszban lévő beruházások esetében.
- Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomaggal³¹ („Small Business Act”) összhangban lévő, az üzleti vállalkozások beindítására és működtetésére vonatkozó szabályok egyszerűek és figyelembe veszik a kkv-k számára fontos szempontokat. A jogi keret átlátható és naprakész. Az előírásokat megfelelően végrehajtják. A piacok dinamikusak és versenyképesek. Ösztönzött a kockázatvállalás. A fizetésekre vonatkozó szabályozás támogatja a vállalkozások pénzügyi újjászervezését. Nem éri hátrányos megkülönböztetés azokat a vállalkozókat, akik sikertelenek voltak az első vállalkozásalapításkor.
- A szellemi tulajdon védelmére irányuló hatékony, megfizethető és eredményes rendszer elősegíti az innovációt és fenntartja a befektetés-ösztönzőket. Az innovatív termékek és szolgáltatások piacát folyamatosan aktualizálják egy hatékony szabványosítási rendszer révén.

9. Az üzleti szféra kutatásainak és innovációs tevékenységének állami támogatása egyszerű, könnyen hozzáférhető és kiemelkedő minőségű

- Kevés az olyan célirányos, egymástól egyértelműen elkülönülő és könnyen hozzáférhető támogatási rendszer, mely összhangban van az uniós szinten igénybe vehető támogatásokkal és kezeli az innovációra irányuló magánfinanszírozás rendelkezésre bocsátása során fellépő, pontosan beazonosított piaci hibákat.
- A finanszírozási támogatást a vállalatok, és elsősorban a kkv-k igényeihez igazították. A hangsúly az eredményeken, nem pedig az eszközökön és ellenőrzéseken van. A bürokráciát a minimális szintre szorítják vissza, a kiválasztási kritériumok egyértelműek és a szerződés-kötésre illetve kifizetésekre vonatkozó határidők a lehető legrövidebbek. A támogatási rendszereket rendszeresen értékelik, teljesítményeiket pedig más országok összehasonlítható rendszereihez viszonyítják.
- A transznacionális együttműködést ösztönző nemzeti támogatás allokálása nemzetközi értékelési eljárások útján történik. A szabályokat, eljárásokat és menetrendeket összehangolják egymással az uniós programokban való részvétel és a többi tagállammal való együttműködés megkönnyítése érdekében.
- Gyakran áll rendelkezésre speciális támogatás fiatal, innovatív vállalatok számára, mely segíti őket ötleteik gyors piaci értékesítésében és nemzetközi terjesztésében.

10. Maga a közsféra az innováció egyik mozgatórugója

- A közsféra ösztönzőket biztosít az innováció közintézményeken belüli és a közszolgáltatások nyújtása során történő elősegítésére.

³¹ „Gondolkozz először kicsiben”. Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag, COM (2008) 374.

- Aktívan használják az innovatív megoldások közbeszerzésének lehetőségét a közszolgáltatások javítása céljából, címzett költségvetések révén is. A tenderek eredményorientált teljesítmény-specifikációkon alapulnak, a szerződéseket pedig nem csupán a legalacsonyabb ár alapján ítélik oda, hanem olyan minőségi kritériumok alapján, melyek az innovatív megoldásoknak – pl. az életciklus-elemzésnek – kedveznek. Kiaknázzák a közös beszerzés lehetőségeit.
- Amennyiben lehetséges, a kormányzati tulajdonban lévő adatokat innovációs forrásként szabadon rendelkezésre bocsátják.

II. MELLÉKLET

Kutatási és innovációs teljesítménytábla

A mutatók alábbi listája szolgál alapul az Innovatív Unió ellenőrzésének részét képező éves teljesítménytáblához. A rendelkezésre álló legfrissebb statisztikákra támaszkodó adatokat bemutatják valamennyi tagállamnak, az Európai Uniónak és az Unión kívüli legfontosabb országoknak. Erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy az uniós tagállamok számára hozzáférhetőek legyenek regionális (azaz a nemzeti szint alatti) szintű adatok. A teljesítménytáblát 2020-ig tartják fenn, és új adatforrások rendelkezésre állásától és/vagy új politikai irányvonalaktól függően időszakosan felülvizsgálják. A Bizottság olyan további teljesítménymutató felvételét tervezi a teljesítménytáblába, mely figyelembe veszi a nemi szempontokat.

Mutató	Adatforrás
POTENCIÁL	
Emberi erőforrások	
1.1.1. 1000 lakosra jutó, 25-34* év közötti, friss doktori címmel rendelkezők (ISCED 6)	Eurostat
1.1.2. 30-34 év közötti, felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosok százalékos aránya *	Eurostat
1.1.3. A legalább felső középfokú oktatásban részt vett 20-24 év közötti fiatalok aránya*	Eurostat
Nyitott, kiváló és vonzó kutatási rendszerek	
1.2.1. Milliő lakosra jutó, nemzetközi tudományos publikációkban való részvétel	Thomson/Scopus
1.2.2 A tudományos publikációknak a világszerte legtöbbet idézett 10%-ába eső publikációk százalékos aránya az ország összes tudományos publikációjához viszonyítva	Thomson/Scopus
1.2.3. Milliő lakosra jutó, Unión kívüli országokból érkező doktoranduszok ³²	Eurostat/OECD
Finanszírozás és támogatás	
1.3.1. K+F közkiadások a GDP százalékában	Eurostat
1.3.2. Kockázati tőke (korai szakasz, expanzió és pótlás) a GDP százalékában	EVCA/Eurostat
VÁLLALATI TEVÉKENYSÉGEK	
Vállalati beruházások	

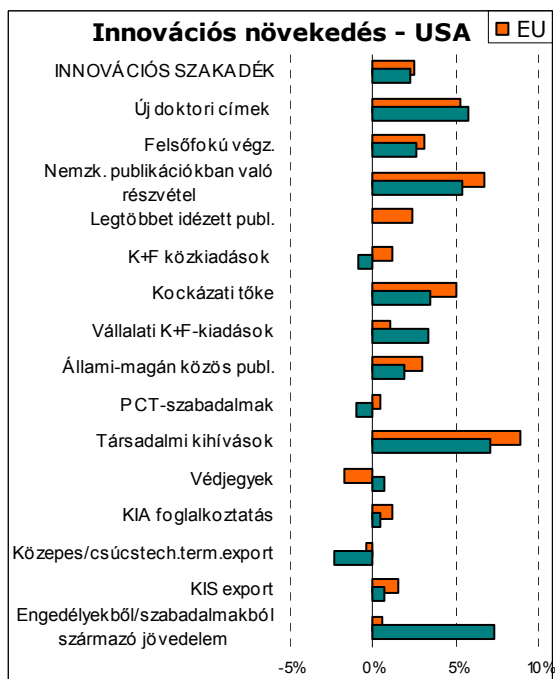
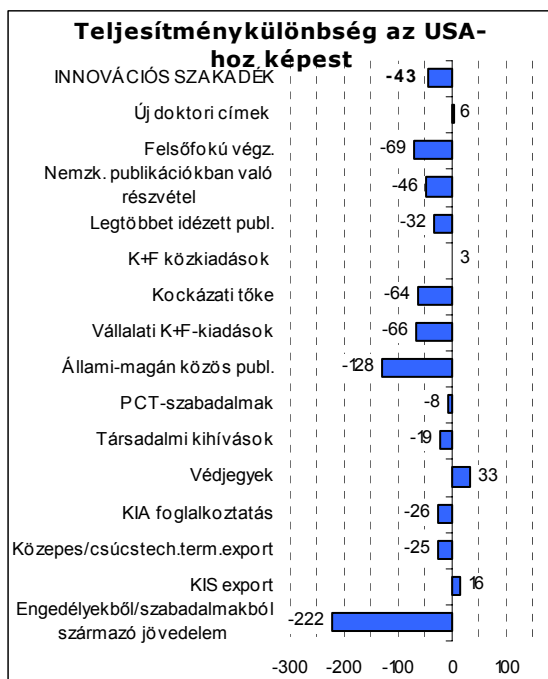
³² Az Európán kívüli országok esetében a külföldi doktoranduszok.

2.1.1. Vállalati K+F-kiadások a GDP százalékában	Eurostat
2.1.2. Nem K+F-re irányuló innovációs kiadások a forgalom százalékában	Eurostat
Kapcsolatépítés és vállalkozói szellem	
2.2.1. Vállalkozáson belüli innovációs tevékenységet folytató kkv-k a kkv-k százalékában	Eurostat
2.2.2. A másokkal együttműködő innovatív kkv-k a kkv-k százalékában	Eurostat
2.2.3. Milliő lakosra jutó, állami-magán közös publikációk	Thomson/Scopus
Szellemi tulajdon	
2.3.1. Milliárd GDP-re jutó PCT-szabadalmi bejelentések (PPSE)	Eurostat
2.3.2. Milliárd GDP-re jutó PCT-szabadalmi bejelentések a társadalmi kihívások témájában (PPSE) (az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése; egészség)	OECD
2.3.3. Milliárd GDP-re jutó közösségi védjegyek (PPSE)	OHIM/Eurostat
2.3.4. Milliárd GDP-re jutó közösségi design (PPSE)	OHIM/Eurostat
EREDMÉNYEK	
Innovátorok	
3.1.1. Termék- vagy folyamatinnovációt bevezető (10-nél több főt foglalkoztató) kkv-k a kkv-k százalékában	Eurostat
3.1.2. Forgalmazási vagy szervezési innovációt bevezető (10-nél több főt foglalkoztató) kkv-k a kkv-k százalékában	Eurostat
3.1.3. Nagy növekedési potenciállal rendelkező (10-nél több főt foglalkoztató) vállalkozások az összes vállalkozás százalékában ³³	Eurostat
Gazdasági hatások	
3.2.1. A tudásintenzív területeken (gyártás és szolgáltatások) való foglalkoztatás az összfoglalkoztatás százalékában	Eurostat
3.2.2. Közepes színvonalú és csúcstechnológiás gyártásból származó termékek kivitele az összes termékexport százalékában	UN/Eurostat
3.2.3. Tudásintenzív szolgáltatások kivitele az összes szolgáltatásexport százalékában	UN/Eurostat
3.2.4. Piaci és vállalati innovációk értékesítése a forgalom százalékában	Eurostat
3.2.5. Engedélyekből és szabadalmakból eredő, külföldről származó jövedelmek a GDP százalékában	Eurostat

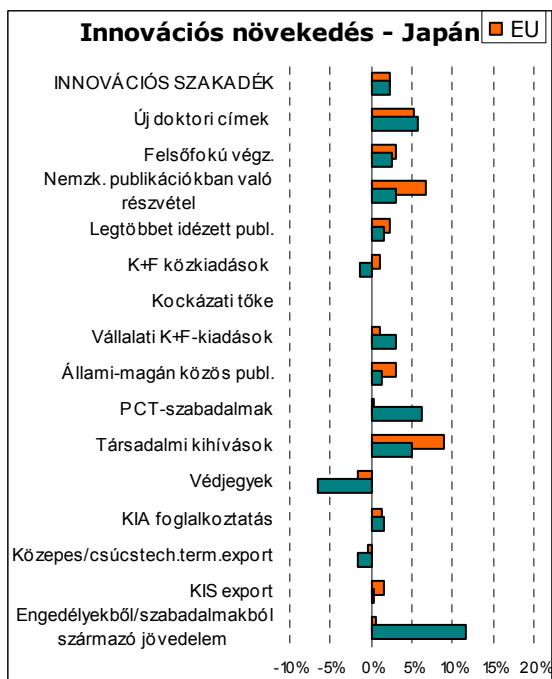
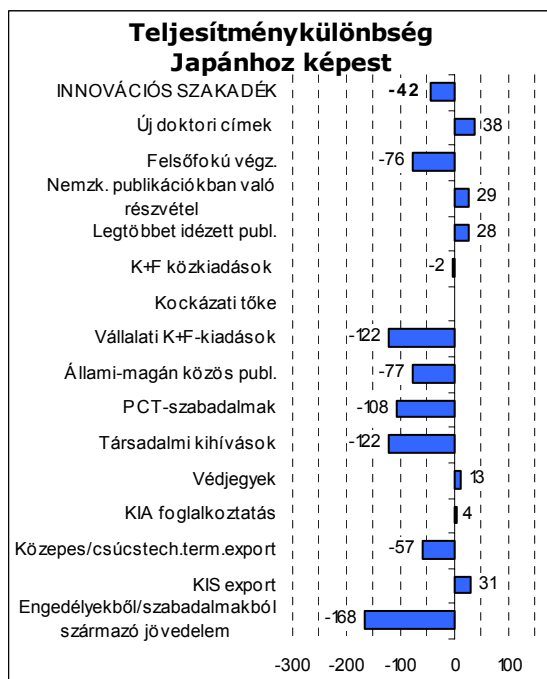
³³ 2011-ig ellenőrzendő az adatok rendelkezésre állása.

*E mutatókra vonatkozóan nemenkénti bontásban.

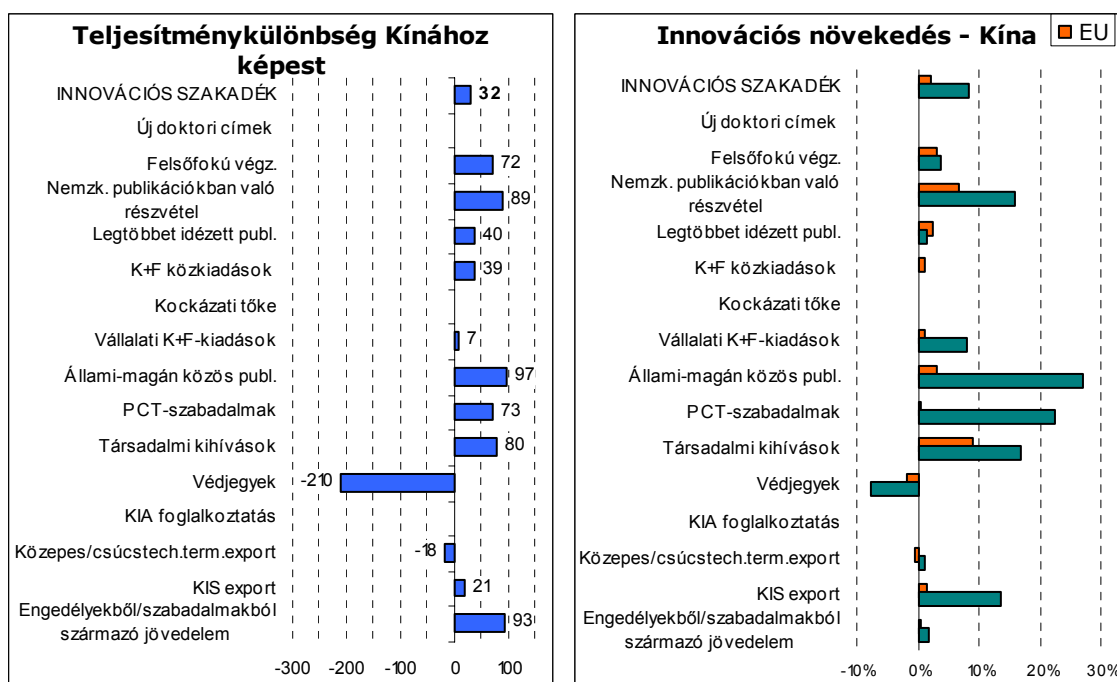
EU–USA összehasonlítás

EU–Japán összehasonlítás

EU–Kína összehasonlítás

Megjegyzés: Az összehasonlítások a legfrissebb rendelkezésre álló adatokon alapulnak. 2008 valamennyi mutatóra, kivéve: nemzetközi publikációkban való részvétel (2009); legtöbbet idézett publikációk (2007); állami-magán közös publikációk (2007); PCT-szabadalmak (2007); KIA foglalkoztatás (2007). Japán esetében: Nem állnak rendelkezésre adatok a kockázati tőkéről, a tudásintenzív területeken (KIA) megvalósuló foglalkoztatásról pedig a 2005-ös adatok a legfrissebbek. Kína esetében: Nem állnak rendelkezésre adatok az új doktori címekről, a kockázati tőkéről, a szabadalmak költségeiről és a KIA foglalkoztatásról.

III. MELLÉKLET

Európai innovációs partnerségek:

Az aktív és egészséges időskor témájára vonatkozó kísérleti európai innovációs partnerség céljai és alkalmazási köre

1. A partnerség célja

A „baby-boom” generáció nyugdíjba vonulása miatt a 60 év feletti lakosság száma kétszer olyan gyorsan – vagyis évi közel 2 millió fővel – nő, mint 2007 előtt. 2050-ig az 50 év feletti aránya 35%-kal, a 85 felettié pedig háromszorosára fog nőni. Ha e korosztályok egészségügyi problémái a jelenlegi szinten maradnak, sokkal több millió európai szenved majd olyan rendellenességekben mint a neuro-degeneratív megbetegedések (Alzheimer-/Parkinson-kór) vagy olyan más betegségekben, melyek időskorban nagyobb valószínűséggel jelentkeznek (rák, valamint szív- és érrendszeri betegségek). Így e betegségek megelőzése és kezelése érdekében fel kell gyorsítani a gyógyszerek és kezelések felfedezését, a szűrést, a kimutatást és a (nem invazív) diagnosztizálást. Ezenkívül az innovatív megoldások – beleértve az IKT-t és egyéb technológiákat – képesek magas színvonalú, személyre szabott orvosi és egészségügyi/szociális ellátást biztosítani, miközben növelik ellátórendszerünk hatékonyságát.

A gazdaságilag aktív népesség alacsony száma és az egészségügyi problémákkal küzdő nyugdíjasok nagy aránya jelentősen megterheli a jóléti rendszereket az elkövetkező néhány évben. Ezzel egyidejűleg az idősebbek speciális igényeinek kielégítése új piaci lehetőségeket teremt azok számára, akik képesek lesznek intelligens és innovatív megoldásokkal válaszolni az olyan kihívásokra – pl. társadalmi elszigetelődés, esések fokozott előfordulása és csökkent mobilitás –, melyekkel az idősödő népességnek szembe kell néznie. Az áttörő újítások és annak lehetővé tétele, hogy az idősök hosszabb ideig egészségesebben és függetlenül éljenek, nem csupán jelentős társadalmi, hanem fontos gazdasági előnyökkel is járna.

Ezen innovációs partnerség célja az, hogy 2020-ig hosszabb, egészséges, független életet tegyen lehetővé a polgárok számára, kettővel növelve az egészségben eltöltött életevek számát. E cél elérése érdekében pedig javítani kell társadalombiztosítási és egészségügyi ellátórendszerünk fenntarthatóságát és hatékonyságát, és meg kell teremteni az innovatív termékek és szolgáltatások uniós és globális piacát, mellyel új lehetőségek nyílnak meg az uniós vállalkozások előtt.

2. Eszközök kifejlesztése és bevezetése

Az aktív és egészséges öregedést célzó partnerség az alábbi elemekből áll:

Egy erős kutatási összetevő, mely lehetőség szerint a következőket fogja eredményezni: új gyógyszerek az idősök számára, új kezelések vagy diagnosztikai eszközök, új intézményi vagy szervezési megközelítések és jobb életminőséget lehetővé tevő új megoldások az idősök számára. Kutatás végezhető új kutatási programok/projektek indításával (ipari bevezetés előtti beszerzéssel) vagy a meglévő kutatási programok koordinálása révén (mint az Alzheimer-kórra illetve az öregedésre vonatkozó közös uniós programozási kezdeményezés esetében).

Demonstrációs, kísérleti és nagy volumenű projektek az idősök, betegek, gondozók, egészségügyi ellátó létesítmények, közösségi és otthoni ellátó létesítmények, az IKT-infrastruktúra stb. bevonásával a megoldások kellően széleskörű, több országra és különböző kontextusokra kiterjedő koordinált tesztelésére. E demonstrációs projekteknek különböző helyszíneken kell végbemenniük, biztosítva ugyanakkor az összehasonlíthatóságot és az

interoperabilitást. Ezt olyan uniós és nemzeti eszközök támogathatják mint a strukturális alapok, az Európai Beruházási Bank és a nemzeti illetve európai innovációs alapok.

A szükséges keretfeltételek és kereslet megteremtésének felgyorsítása, mely a következőket foglalja magában: a klinikai vizsgálatokra és tesztelésre vonatkozó előírások javítása, az új gyógyszerek Európai Gyógyszerügynökség általi vizsgálati eljárásainak felgyorsítása, a szabadalmaztatás és a szabadalmak védelme, olyan szabályozási követelmények mint az orvosi és személyes adatok védelmét célzó intézkedések, a nemzeti egészségbiztosítási rendszereken keresztül történő visszatérítés és a közszféra általi összehangolt beszerzések (hatóságok hálózatai), az interoperabilitás biztosítása, szabványok és referencia-specifikációk meghatározása új felszerelések esetében, távgyógyászati szolgáltatások és független élet, alap létrehozása az ellátási innovációra és a ritka betegségekre, valamint a harmadik országok piacaira való jutás esetleges akadályainak elhárítása.

Meg kell határozni azokat a területeket is (K+F és kapcsolódó témák, pl. szabványosítás), melyeken a harmadik országokkal való együttműködés szükséges vagy kívánatos lenne.

Ez korlátozott számú munkacsomagot jelentene, melyek a következő stratégiai célok megvalósítására irányuló intézkedéseket javasolják:

- Innovatív megoldások, klinikai vizsgálatok, gyógyszerek és kezelések kidolgozása és bevezetése a korral járó krónikus megbetegedések (pl. Alzheimer-kór, Parkinson-kór, rák, cukorbetegség, szív- és érrendszeri betegségek és más krónikus betegségek) leküzdése és kezelése céljából, ezzel egyedidejűleg pedig állami támogatás biztosítása a korral járó kevésbé gyakori, ritka vagy nagyon ritka betegségek (melyek nem részesülnek kellő mértékben magán kutatási támogatásokból) kutatásához;
- Idősekre irányuló, integráltabb egészségügyi és társadalombiztosítási rendszerekre vonatkozó új innovatív politikák és üzleti modellek kidolgozása, melyekkel javítható az otthoni illetve az önellátás; innovatív (pl. IKT-alapú) megoldások széleskörű és személyre szabott bevezetése az idősek hosszú távú ellátására, valamint a krónikus betegségek kezelése. Ez a munkacsomag a közbeszerzés ösztönzését is magában foglalja majd, és az orvostechonikai vizsgálatok terén megvalósuló, uniós szintű együttműködés szintén hozzájárulna e célkitűzéshez. A különösen az idős emberek számára alkalmas termékekre, eszközökre és szolgáltatásokra vonatkozó innovatív megoldások – beleértve az IKT-alapú és egyéb technológiákat – kifejlesztésének és bevezetésének támogatása annak érdekében, hogy az idősek aktívabb és függetlenebb életet élhessenek: pl. riasztó- és biztonsági rendszerek, a mindennapi élet megkönnyítése, az esések megelőzése, szociális interakciót célzó szolgáltatások, házirobotok és speciális internet-hozzáférés.

3. Szereplők és irányítás

A siker érdekében a Bizottság az innovációs partnerségen keresztül szándékozik összehozni az e téren **fontos valamennyi európai szereplőt**, továbbá aktív és fenntartható kötelezettségvállalást elérni. Nem csupán az EU és a tagállamok hatóságairól és szabályozó hatóságairól, szabványügyi testületekről és beszerzési szakemberekről van szó, hanem a közegészségügyi és szociális ellátásért felelős hatóságok, orvosi testületek, egészség- és öregedéskutató intézmények képviselőiről is. A magánszektor bevonása magában foglalja a gyógyszeripar és biotechnológiai iparág, az orvosi és gyógyászati segédeszközök gyártói, az IKT-iparág, az egészségügyi és társadalombiztosítási ágazat illetve a (kockázati) tőkét biztosítók bevonását is. Az idősebb felhasználók csoportjának és az ellátó szervezeteknek a képviselői szintén fontos szerepet játszanak majd a partnerségben.

Az aktív és egészséges öregedést célzó partnerség sikeres megvalósításáért az egészségügyért és a digitális menetrendért felelős biztosok felelősek az Innovatív Unió kiemelt kezdeményezés irányításának általános keretén belül. A Bizottság fel fogja kérni az említett csoportok érintett képviselőit a partnerségben való részvételre. A hatékony és határidőre történő végrehajtás érdekében irányítóbizottságot fognak létrehozni, mely magában foglalja a tagállamok magas szintű képviselőit, az ipar képviselőit, valamint idősgondozásban jártas szakembereket is. Az irányítóbizottság ellenőrzi majd a szakértőkből, gyakorlati szakemberekből és felhasználókból álló három munkacsoport munkáját, melyek mindegyike a munkacsomagok kidolgozására és végrehajtására fog összpontosítani.

A partnerség hatékony eredményeket kell, hogy hozzon valamennyi résztvevő számára. A Bizottság a maga részéről átalakítja és egyszerűsíti az e területen már meglévő kezdeményezéseket. A releváns technológiai platformokat, a közös programozást, a legfontosabb piaci kezdeményezéseket és az EU keretprogramjai által finanszírozott egyéb vonatkozó projekteket például beépítik a partnerségbe.

Az irányítóbizottság első feladata – melynek elvégzésében a munkacsoportok segítik – az lesz, hogy hat hónapon belül állítson össze stratégiai munkaprogramot, meghatározva a kutatási ütemtervet, a demonstrációs prioritásokat és a széleskörű bevezetésre vonatkozó prioritásokat, feltárja a tapasztalatok összesítésének lehetőségeit, megvizsgálja az igényelt támogatás mértékét és forrásait, meghatározza, hogy a gyors kutatási és innovációs eredmények eléréséhez, valamint a termékek és szolgáltatások szükségtelen késedelem nélküli piacra juttatásához milyen eszközöket és politikákat kell bevezetni. Ennek ki kell terjednie a kutatási szükségletek mélyreható elemzésére, valamint a már elvégzett munka áttekintésére a párhuzamosságok elkerülése és annak biztosítása érdekében, hogy a partnerség az elérhető legaktuálisabb tudásra és szakértelemre támaszkodhasson. A végrehajtáshoz meg kell határozni a menetrendet és az ellenőrzési eszközöket. Az irányítóbizottság munkáját külön munkacsoport fogja segíteni az ellenőrzési mutatók kidolgozásában és az adatgyűjtésben.

A Bizottság által eddig megvizsgált további lehetőségek az innovációs partnerségre

Intelligens városok

2020-ig – 2010-et tekintve kiindulási évnél – elérendő cél, hogy jónéhány (legalább 20 millió összlakosú) úttörő európai várost támogassanak abban, hogy több mint 20%-kal csökkentsék szén-dioxid-kibocsátásukat, 20%-kal növeljék a megújuló energiaforrások használatát az áramtermelésben, fűtésben és hűtésben, valamint 20%-kal növeljék az energia-végfelhasználás hatékonyságát. A partnerség bizonyítja majd, hogy gyors előrelépés érhető el helyi szinten az EU energia- és klímapolitikai célkitűzéseinek megvalósításában, bemutatva a polgároknak, hogy életminőségük javítható, helyi gazdaságuk pedig megerősíthető az energiahatékonyságba, megújuló energiaforrásokba és energetikarendszer-irányítási megoldásokba – pl. intelligens fogyasztásmérésbe, az IKT-innovációk alkalmazásába és a hatékonyabb városi közlekedésbe – történő beruházások révén.

Víztakarékos Európa

A partnerség célja olyan intézkedések támogatása, melyek felgyorsíthatják az innovációt a vízügy területén és elháríthatják az innováció útjában álló akadályokat. Az intézkedések az EU vízpolitikai célkitűzéseinek elérésére irányulnak, emellett pedig az uniós vízfogyasztás csökkentésére, a vízellátás biztonságának javítására és az európai vízgazdálkodás nemzetközi vezető szerepének erősítésére.

Nem energetikai nyersanyagokkal való fenntartható ellátás egy modern társadalom megteremtéséhez

Cél az ellátás biztonságának biztosítása, a nem energetikai nyersanyagokkal való hatékony és fenntartható erőforrás-gazdálkodás és felhasználásuk a teljes értéklánc mentén Európában. Ez annál is inkább fontos, mert választ kell adni a különböző társadalmi kihívásokra. E partnerség alapjait a következők képezik: tíz innovatív kísérleti projekt bemutatása a nyersanyag-előállítás, -feldolgozás és -újrahasznosítás témájában, valamint megoldáskeresés a kritikus fontosságú nyersanyagok legalább három fő alkalmazásának felváltására.

Európa polgárainak és vállalkozásainak intelligens mobilitása

A partnerség célja, hogy Európa számára akadálytalan, háztól házig történő utazást és hatékony logisztikai megoldásokat biztosítson az intelligens közlekedési rendszerek (ITS) széleskörű és összehangolt kidolgozásának és bevezetésének támogatása révén. Az innovációs partnerség a meglévő kutatási és fejlesztési eredményekre fog támaszkodni, melyeket innováció és konkrét operatív bevezetés céljából továbbfejleszt, és ezeket az eredményeket további kutatási, politikai és jogalkotási intézkedésekkel ötvözi majd.

Mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság

A következő két évtizedben világszerte jelentősen növekedni fog az élelmiszerkereslet. E partnerség célja egy forráshatékony, termelékeny és alacsony kibocsátású olyan mezőgazdasági ágazat létrejöttének előmozdítása, mely tiszteletben tartja azokat a természeti erőforrásokat – pl. talaj és víz –, melyektől a gazdálkodás nagyban függ. Cél a biztonságos és megbízható élelmiszer-, takarmány- és bioanyag-ellátás biztosítása – mind a már meglévő, mind az új termékeket illetően. Javítani szükséges a környezetünk megóvására, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a klímaváltozás hatásainak enyhítésére irányuló folyamatokat. A partnerségek hidat képeznek az élvonalbeli kutatás és technológia, illetve az ezeket igénylő gazdálkodók, vállalkozások és tanácsadó szolgálatok között.